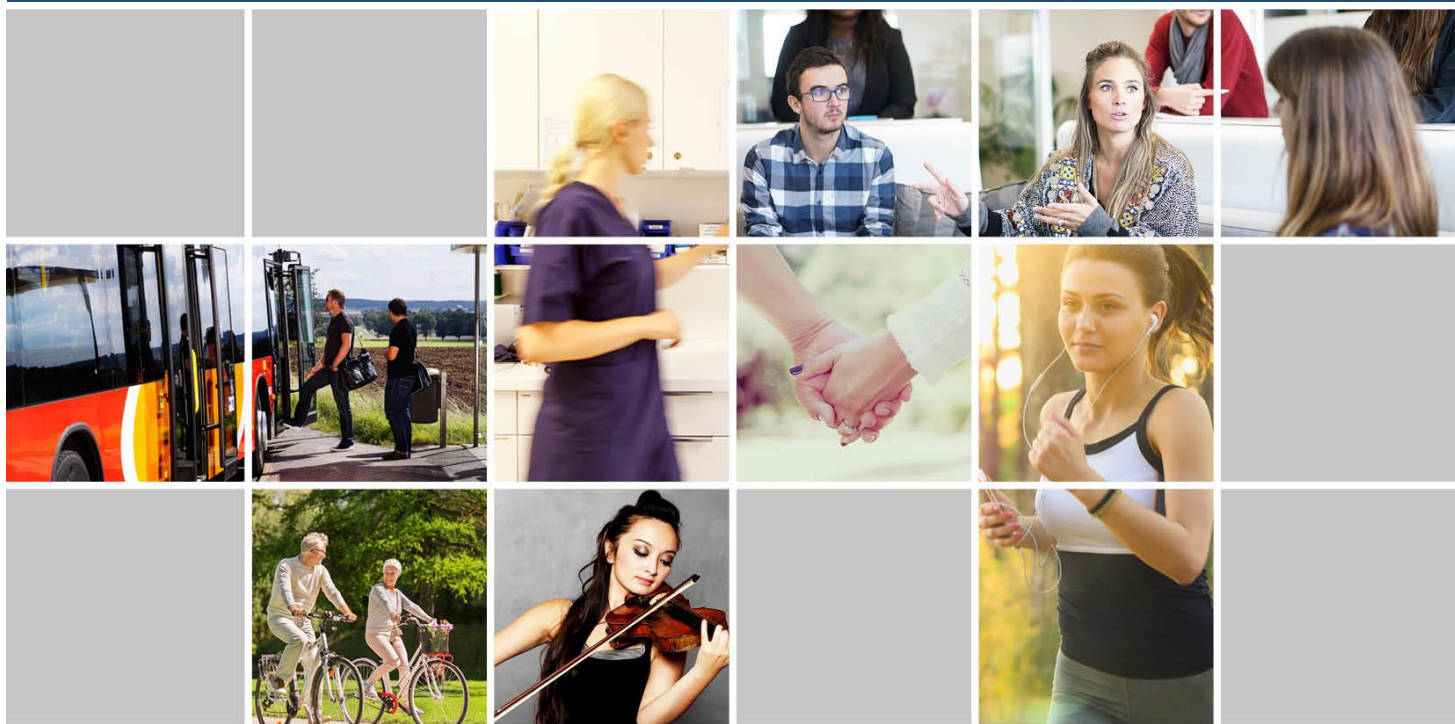

NYSTART ÖSTERGÖTLAND

TREÅRSBUDGET 2021-2023 MED FOKUSOMRÅDEN 2021

Förslag från (M) och (KD)
till regionstyrelsen 2020-11-11

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Inledning	3
2. Region Östergötlands uppdrag och styrning	4
3. Vision och mål för mandatperioden	5
4. Budgetprocess	6
5. Planeringsförutsättningar – sammanfattning	7
6. Fokusområden för Region Östergötland	10
Fokusområde 1 – Ledning och styrning	11
Fokusområde 2 – Nära och tillgänglig vård	13
Fokusområde 3 – Utveckla universitetssjukvården	15
Fokusområde 4 – Hållbar kompetensförsörjning	17
Fokusområde 5 – Stärkt tillväxt i hela regionen	19
Fokusområde 6 – Regional kultur som når många	21
Fokusområde 7 – Enklare att resa	23
Fokusområde 8 – Hållbar region i framkant	25
7. Ekonomi under budgetperioden	27
Region Östergötlands ekonomiska utveckling	27
Budget 2021-2023	28
8. Beslut	35
Bilaga 1 Region Östergötlands samlade verksamhet	36
Bilaga 2 Regionövergripande styrning	40
Bilaga 3 Resultaträkning (fullfondering)	43

1. Inledning

Östergötland, Sverige och världen befinner sig i kris. Covid-19-pandemin, som kom till allas vår kännedom i början av året, är i skrivande stund fortsatt mycket allvarlig och smittspridningen ökar åter igen, efter visst andrum under sommaren, i en oroväckande takt. I Östergötland inte minst.

Under huvuddelen av 2020 har i stort sett all verksamhet inom Region Östergötland inriktats på att hantera covid-19-pandemin. Krisberedskapen har i allra högsta grad satts på prov.

Vården har varit satt under hård prövning i arbetet att vårda Covid-19-patienter och för att rädda liv. Många människor har fått sin vård uppskjuten, vilket gör att redan långa vårdköer växt ännu mer.

Människor som har blivit av med sina jobb går nu en osäker framtid till mötes, samtidigt som företagare kämpar för att hålla verksamheten – kanske sitt livsverk – vid liv. Osäkerheten är mycket stor kring hur skatteintäkterna kommer att se ut kommande år.

Men det finns också ljusglimtar i pandemins spår, inte minst en kraftfull innovationsutveckling. Det som tidigare tog månader och år att genomföra har nu gått på några veckor. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt. Det har också skett samverkan över gränser på ett helt annat sätt än tidigare, vilket är något att arbeta vidare med i ordinarie struktur.

Den treårsbudget som Moderaterna och Kristdemokraterna nu presenterar fokuserar förslag som syftar till att få Östergötland på fötter igen, efter pandemins akuta fas. Men vi lyfter samtidigt blicken och har förslag kring hur vi på längre sikt får en ännu bättre hälso- och sjukvård, smartare kollektivtrafik och en hållbar tillväxt.

Även om osäkerheterna framåt aldrig varit så stora är en sak säker; Östergötland behöver en nystart och för det krävs ett starkt politiskt ledarskap som har förmågan att ta ansvar i en osäker tid.

*Linköping november 2020
Fredrik Sjöstrand (M), Marie Morell (M), Per Larsson (KD), Jan Owe-Larsson (M).*

2. Region Östergötlands uppdrag och styrning

Region Östergötland ska erbjuda invånarna en god och jämlik hälso- och sjukvård och tandvård.

Region Östergötland ska leda det regionala utvecklingsarbetet för en långsiktig och hållbar utveckling i regionen inom områden som samhällsbyggnad, kompetensförsörjning, företagande, besöksnäring, kultur, folkbildning och folkhälsa.

Region Östergötland ansvarar för kollektivtrafiken i länet och har i rollen som regional kollektivtrafikmyndighet i uppdrag att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik.

Uppdraget i sin helhet finns beskrivet i reglementet för Region Östergötland.

Agenda 2030

Arbetet med Agenda 2030 omfattar hela Region Östergötlands verksamhet. Regionstyrelsen ska leda, följa samordna och utvärdera arbetet. Under september 2020 har även en hållbarhetsenhet inrättats i Region Östergötland som ska arbeta för en mer hållbar utveckling inom regionens tre verksamhetsområden: hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling.

Styrande dokument

Flera strategier och planer styr, vid sidan av målen i strategiprogrammet, den långsiktiga inriktningen i Region Östergötlands arbete. I tabeller nedan beskrivs en del av dessa.

INTERNA STRATEGIER OCH PLANER	REGIONALA STRATEGIER OCH PLANER
Nära vård Region Östergötland. Omställning till en god och nära vård	Regional utvecklingsstrategi för Östergötland
Region Östergötlands digitaliseringsstrategi	Deklaration om folkhälsa i Östergötland
Forsknings- och Utvecklingspolicy	Östgötaakademien för folkhälsa - slutrapport
Hållbarhetspolicy	Kulturplan för Östergötland 2020-2023
Klimatfärdplan 2020 – 2025	Regional strukturbild för Östergötland
Region Östergötlands internationella strategi	Strategi för klinisk forskning och utbildning samt hälso- och sjukvårdsutveckling för universitetssjukvården i Sydöstra sjukvårdsregionen
Delaktighet och tillgänglighet för alla. Funktionshinderpolitiskt program för Region Östergötland 2019-2023	Regional livsmedelsstrategi Östergötland
Drivmedelsstrategi för Region Östergötland	Regional överenskommelse om samverkan mellan Region Östergötland och idéburen sektor i Östergötland
Målbild 2040 för Region Östergötlands engagemang i regional tågtrafik	Besöksnäringstrategi Östergötland
	Regionalt trafikförsörjningsprogram för Östergötland ->2030
	Länstransportplan 2018-2029
	Smart specialiseringsstrategi för Östergötland
	Energi- och klimatstrategi för Östergötland

3. Vision och mål för mandatperioden

I Strategiprogram 2020-2022 för Region Östergötland beskrivs vision och de politiska målen för innevarande mandatperiod (2018-2022). Målen beskriver vad Moderaterna och Kristdemokraterna har för intentioner och inriktningar under mandatperioden.

Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland

- Ansvar i en osäker tid
- Långsiktigt hållbar ekonomi
- Attraktiv arbetsgivare

Hälso- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet

- Vårdkrisen måste vändas
- Enkelt att få vård i rätt tid
- Effektiv och nära vård
- Sjukvård av hög kvalitet
- Öka digitaliseringstempot
- Bra och jämlik hälsa för alla

Ett attraktivt Östergötland

- Dynamiskt näringsliv
- Strategisk kompetenförsörjning
- Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken
- Regional kultur som når många
- Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation
- Attraktiv region att besöka och flytta till
- En hållbar region i framkant

4. Budgetprocess

Region Östergötlands budgetprocess grundar sig i regionens modell för verksamhetsstyrning. Verksamhetsstyrningen utgår från de mål som beskrivs i Strategiprogram för Region Östergötland (se föregående sida). Processen att ta fram treårsbudgeten med fokusområden, startar med planeringsförutsättningarna som beskriver en Gap-analys utifrån målen i strategiprogrammet och andra beslutade regionala program och mål¹. Gap-analysen blir underlag till regiondirektörens inspel till fokusområden för nästkommande budgetår.

Fokusområdena beslutas av regionfullmäktige varje år i Treårsbudget med fokusområden, som är grunden för den årliga styrningen. Fokusområdena mynnar ut i uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna. Regionstyrelsen har, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, ansvaret att göra en plan för uppdragen som formuleras i treårsbudgeten med fokusområden². Det görs i nämndernas och styrelsens årsplaner. Syftet med årsplanerna är att säkra att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller.

Beställningar och styrning från regionstyrelsen och nämnder lägger sedan grunden för produktionsenheternas planering. Region Östergötland har en decentraliserad organisation. Det innebär att produktionsenheterna har självständigt beslutsutrymme över sin verksamhet inom beslutade ramverk.

Förutom fokusområden innehåller budgeten också beslut om skattesats och ekonomiska ramar. I kommunallagen anges att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning. För Region Östergötland innebär god ekonomisk hushållning att organisationen ska uppnå goda verksamhetsresultat och uppnå det finansiella målet - ett resultat på minst en procent av skatter och generella statsbidrag. Under enskilda år kan emellertid god ekonomisk hushållning vara uppfyllt trots att resultatet understiger en procent. Detta kan vara aktuellt vid tillfälliga konjunkturunsgångar eller år med stora omställningskostnader.

Återrapportering till regionfullmäktige utifrån årets fokusområden samt nämndernas och styrelsens grunduppdrag sker som uppföljning av strategiprogrammet i arbetet med årliga planeringsförutsättningar och i delårsrapport efter augusti och årsredovisning.

Mer om Region Östergötlands styrning beskrivs i bilaga 2.

¹ Inför Treårsbudget 2021-2023 med Fokusområden 2021 har inget Strategiprogram för Region Östergötland varit beslutat. Planeringsförutsättningarna beskrev därför istället generellt omvärldsfaktorer av vikt för Region Östergötland.

² När det gäller området regional utveckling så fokuserar den interna styrningen och uppföljningen på Region Östergötlands insatser. Det finns idag inget bra sätt att på ett enkelt sätt koppla olika insatser till tydliga styrtalet som speglar samhällets utveckling. För att följa samhällsutvecklingen används istället ett för Sveriges regioner gemensamt system kallat BRP+, ett system som på ett sammanhållet sätt mäter regional utveckling ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Inför varje budgetprocess kommer en redogörelse göras av Östergötlands utveckling med hjälp av BRP+, i planeringsförutsättningarna.

5. Planeringsförutsättningar – sammanfattning

Det separata dokumentet Planeringsförutsättningar ger en bild av hur omvärlden ser ut, hur Östergötland förväntas utvecklas och vilka möjligheter och utmaningar Region Östergötland står inför som organisation. Dessa parametrar är viktiga att ha med i allt budget- och planeringsarbete. Nedan följer en sammanfattning av huvuddragen i planeringsförutsättningarna.

ÖSTERGÖTLAND MED OMVÄRLD

Region Östergötland har goda förutsättningar för en hållbar regional utveckling. De rumsliga förutsättningarna är goda och branschbredden bland företag i Östergötland är stor. Många företag är specialiserade i branscher där regionen har en ledande roll.

Demografin förändras. Prognoserna visar att antalet barn och ungdomar (0-19 år) i Östergötland fram till 2037 kommer att öka till nivåer som inte tangerats under den senaste 25-årsperioden. Antalet personer över 80 år kommer också att öka i hög takt.

Färre ska försörja fler. Försörjningskvoten kommer att öka i takt med att andelen yngre och äldre blir större i förhållande till personer i arbetsför ålder.

Utbildningsnivån är bland de högsta i Sverige. Mätt i andel invånare i arbetsför ålder som har eftergymnasial utbildning, är utbildningsnivån i Östergötland den sjätte högsta bland landets regioner.

Hälsan blir bättre i Östergötland, men inte för alla.

Det finns stora skillnader mellan grupper i Östergötland. Det gäller både hälsa, medellivslängd, skolresultat med mera.

Coronapandemin sätter sina spår. Antalet öppet arbetslösa har ökat kraftigt i Östergötland sedan coronapandemin startade. Nu råder också en osäkerhet kring hur folkhälsan i länet påverkas av en långtgående isolering.

Användningen av fossila bränslen kommer att ha påverkan på hur klimatet i Östergötlands län utvecklas.

En svagare konjunktur efter coronapandemin bidrar till en betydligt svagare tillväxt av skatteunderlaget än tidigare.

UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER FÖR REGION ÖSTERGÖTLAND SOM ORGANISATION

Det råder en osäkerhet kring ekonomiska förutsättningar i och med coronapandemin, utifrån hur samhällsekonomin påverkas, pandemins framtida kostnader samt anspråk på och kompensation från staten.

Region Östergötlands ekonomi har över tid varit stabil och klarat såväl investeringar som att möta nya behov inom angelägna utvecklingsområden.

Kostnadsutvecklingen har under flera år varit högre än skatteutvecklingen.

Den sjukvårdande verksamheten har visat ekonomiska underskott under flera års tid.

UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER FÖR REGION ÖSTERGÖTLAND SOM ORGANISATION

Digitalisering, inklusive AI, skapar nya förutsättningar, både när det gäller effektivitet och kvalitet.

Region Östergötland påverkar miljön och klimatet och den största utmaningen ligger i användningen av engångsprodukter i sjukvården. Region Östergötland ligger i topp i nationella jämförelser med en kollektivtrafik som drivs helt fossilfritt, både den allmänna som den särskilda kollektivtrafiken.

Coronapandemin har både utmanat och skapat möjligheter. Många lärdomar har dragits under pandemin som behöver upprätthållas och utvecklas. Det handlar bland annat om ökad digitalisering, förbättrad samverkan med kommunerna och nya sätt att arbeta med kompetensförsörjning.

Ett ökat preventivt arbete ger vinster längre fram. Förebyggande insatser är kostnadseffektiva och i många fall till och med kostnadsbesparande.

Region Östergötlands systematiska beredskaps- och säkerhetsarbete har goda förutsättningar genom unika kompetenser på flera olika nivåer.

UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Den demografiska utvecklingen kommer att påverka Region Östergötland. När antalet äldre och yngre blir fler, ökar försörjningskvoten samtidigt som behoven och kraven på hälso- och sjukvård förväntas öka. Samtidigt väntas utmaningarna med kompetensförsörjning kvarstå.

Region Östergötland har ett ökat behov av personal eller nya arbetssätt som ett resultat av förändrade vårdbehov.

Tillgången till rätt kompetens kommer fortsatt vara svår inom vissa yrkesgrupper. Det gäller framför allt grundutbildade sjuksköterskor, barnmorskor och specialistläkare.

Den medicinska utvecklingen går snabbt och under det kommande decenniet kommer en rad nya diagnos- och behandlingsmöjligheter att etableras i rutinsjukvård.

Patienter i Region Östergötland är ofta mindre nöjda med vården än i andra regioner enligt resultaten i den nationella patientenkäten. Däremot har befolkningen i Östergötland, enligt hälso- och sjukvårdsbarometern, i de allra flesta fall en mer positiv syn på vårdens olika delar än riksgenomsnittet.

Flera utmaningar finns för en mer nära vård. En av dem är att, i linje med utredningen om god och nära vård, säkra informationsöverföringen mellan kommunerna och regionen för en sömlös vård närmare invånarna.

Pandemin har haft effekter på sökmönster och köbildning. För de patienter som redan fanns i vårdens system har ledtiderna ökat i och med pandemin, medan det totala antalet patienter som sökt vård har minskat.

Nivåstrukturerad av högspecialiserad vård kan få stor påverkan. Det handlar bland annat om patientsäkerhet inom berörda områden, ökad möjlighet till forskning och kvalitets- och metodutveckling samt en mer jämlik tillgång till de främsta experterna.

UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Tandvården har utmaningar, både när det gäller ojämlikhet i tandhälsa och på grund av att Folk tandvården Östergötland under våren ställde in all icke-akut tandvård som ett resultat av pandemin.

UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER I KOLLEKTIVTRAFIKEN

Det kollektiva resandet och biljettintäkterna har minskat som ett resultat av coronapandemin.

Den pågående coronapandemin kan komma att påverka planeringsförutsättningarna genom ett ökat behov att påverka stora kollektivresandegrupper som exempelvis skolelever och pendlare.

Kollektivtrafiken är ett viktigt instrument i Region Östergötlands klimatarbete - den bidrar till att utsläppen av klimatpåverkande gaser blir lägre än den hade varit utan kollektivtrafik. Kollektivtrafiken är därför klimatpositiv.

UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER INOM REGIONAL UTVECKLING

En ny regional utvecklingsstrategi ger framtida inriktningar – utvecklingsstrategin ska beslutas under 2021.

Coronapandemin har inneburit stor påverkan på näringslivet och arbetsmarknaden. Det finns en osäkerhet i Region Östergötlands arbete med näringslivs- och innovationsfrågor kommande år. Utvecklingen kommer att påverkas av pandemins varaktighet och förlopp och bör tas på största allvar.

Samverkan är avgörande för en framgångsrik utveckling inom regional utveckling. Det gäller bland annat i arbetet för stärkt miljö- och klimatarbete, attraktivitet och arbetsmarknadsfrågor.

Arbetet med energi- och klimatstrategin ska påbörjas 2021 i samverkan med Länsstyrelsen i Östergötland.

Coronapandemin får återverkningar på kulturen för lång tid framåt. Därför är en snabb och flexibel beredskap på regional nivå viktigt framåt.

6. Fokusområden för Region Östergötland

Nedan beskrivs Region Östergötlands fokusområden för budgetåret. Fokusområdena beskriver vilka områden som är högst prioriterade för organisationen under budgetåret. Fokus på dessa områden förväntas ge störst nytta för att uppnå målsättningarna i strategiska planen. Fokusområdena arbetas fram utifrån de planeringsförutsättningar som tas fram inför varje budgetprocess. Nedan ges en överblick av fokusområdena för året 2021. Beskrivning av dem följer sedan.

Fokusområde 1 – Ledning och styrning

Under huvuddelen av 2020 har i stort sett all verksamhet inom Region Östergötland inriktats på att hantera covid-19-pandemin. Utvecklingen framåt är osäker. Det som står klart är att pandemin och dess långsiktiga effekter på hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken och samhällsekonomin kommer att prägla hela budgetperioden.

Krisberedskapen har i allra högsta grad satts på prov under pandemin. En samlad utvärdering av Region Östergötlands hantering av Coronapandemin behöver göras för att dra nytta av lärdomar och erfarenheter inför framtiden. Det är också av stor vikt att säkerställa att planering av det civila försvaret genomförs i enlighet med tidigare fattade beslut och utreda hur regionens krisberedskap kan stärkas inför kommande kriser inom alla regionens ansvarsområden.

Redan innan Coronapandemin befann sig Region Östergötland i ett besvärligt läge, med rekordstora ekonomiska underskott, växande värdköer och där våra tre sjukhus halkat ned i ranking över landets bästa sjukhus. Den utvecklingen måste vändas.

För att kunna upprätthålla en god verksamhet krävs en långsiktigt hållbar ekonomi. En ekonomi som är hållbar över tid präglas av medvetna beslut om anpassningar för att möta framtida förändringar. Region Östergötland har under flera år haft en allt för hög kostnadsutveckling i förhållande till intäkterna. Den politiska ledningen behöver ha ett tydligt uppföljnings- och redovisningssystem för att bättre kunna följa och analysera både verksamhetsutveckling och ekonomi.

Coronapandemin har också, på den positiva sidan, medfört en kraftfull innovationsutveckling i den svenska hälso- och sjukvården. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt, vilket visar att det finns en enorm potential som inte har nyttjats. Digitala verktyg och digitala vårdbesök ska vara en naturlig och integrerad del av hälso- och sjukvården, där individens behov står i fokus istället för organisationens. Digitalisering innebär stora möjligheter till kvalitetsförbättringar och effektiviseringar i hälso- och sjukvård, men kräver också säkra anpassningar av styrsystemet.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Initiera en gemensam utvärdering och analys av samverkan, ansvarsfördelning, rutiner och kommunikation mellan Region Östergötland och länets kommuner gällande vård och omsorg under Coronapandemin.	RS
Säkerställa att planering av det civila försvaret genomförs i enlighet med tidigare fattade beslut av regionstyrelsen samt genomföra en utredning av hur regionens krisberedskap kan stärkas inför kommande kriser inom alla regionens ansvarsområden.	RS
Utveckla ett tydligt uppföljnings- och redovisningssystem till den politiska ledningen för att bättre kunna följa och analysera både verksamhetsutveckling och ekonomi.	RS
Utarbeta en långsiktig plan och organisation för att stärka sjukvårdens kvalitet i Region Östergötland med målet att alla sjukhus i Östergötland ska rankas bland de bästa i Sverige.	HSN RS

Utveckla en struktur för implementering, uppföljning och finansiering kopplat till det nationella systemet för kunskapsstyrning av hälso- och sjukvården.	HSN RS
Inrätta tydliga stödstrukturer till vårdverksamheter på olika nivåer för att utveckla vårdprocesser, vårdflöden och nya arbetssätt för att stödja en vård på lägsta effektiva vårdnivå.	RS
Starta ett utvecklingsarbete för att minska antalet administrativa arbetstimmar till förmån för patientfokuserat arbete, motsvarande det projekt som genomfördes i Östergötland i början av 2000-talet under namnet ”10 upphöjt till 6”.	RS
Ta fram en strategi för att den politiska ledningen långsiktigt ska kunna prognostisera, prioritera, organisera samt följa upp användningen av läkemedel.	HSN RS
Utreda avgiftsnivån och regelverket för sjukresor i syfte att harmonisera avgifterna med övriga sjukvårdsregionen samt underlätta administrationen av sjukresor för medarbetare och patienter.	HSN
Genomföra en allmän översyn av principerna, regelverk och nivån på avgifterna inom hälso- och sjukvården.	HSN
Ta fram konkreta handlingsplaner utifrån regionens digitaliseringsstrategi.	RS
Göra en översyn av ersättningsystemen för att främja en ökad digitalisering.	HSN
Utveckla AI-baserade beslutsstöd för vården.	HSN RS
Skapa fler öppna datakällor och API:er inom regionens verksamhet för att bidra till en ökad verksamhetsutveckling.	RS
Fortsätta skapa förutsättningar för forsknings- och utvecklingsprojekt relaterade till AI, robotisering och IoT.	RS
Utarbeta en innovationsstrategi som inbegriper sökbara medel för förändringsprojekt.	RS

Styrtal – Fokusområde 1

- Rankingnivå för respektive sjukhus i Dagens Medicin årliga mätning (US plats 1-2, ViN plats 1-10, LiM plats 1-5)
- Antal administrativa timmar till förmån för patientfokuserat arbete ska minska
- Antal AI-baserade beslutsstöd ska öka
- Antal öppna datakällor och API:er ska öka

Fokusområde 2 – Nära och tillgänglig vård

Under en längre tid, långt innan Coronapandemins inträde, har vårdköerna vuxit sig långa inom flera områden i Region Östergötland. Det handlar om allt från cancerpatienter som skickas till andra regioner för att få den så livsnödiga vård som de behöver, till ögonpatienter som faktiskt riskerar att bli blinda i vårdköen. Eller om barn och unga som är i behov av psykiatrisk vård, där varje dag av väntan ofta innebär stort lidande både för barnet och familjen runtomkring. Det är en negativ utveckling som behöver brytas, därför krävs en generalplan för tillgänglighet som syftar till att kraftigt minska köerna till vården.

För att sjukvården ska kunna möta de demografiska förändringarna, använda kompetensen och andra resurser på rätt sätt och samtidigt klara medborgarnas krav och förväntningar behöver vården komma närmare medborgarna. Primärvården spelar här en central roll i att koordinera och samordna vården runt den enskilde patienten, men också genom att genomföra ett eget innovations- och utvecklingsarbete för att bättre möta morgondagens utmaningar.

Nära vård handlar också om att utveckla mobila team, avancerad hemsjukvård, den kommunala omsorgen och hemsjukvården, digitala tjänster, stöd till avancerad egen vård och olika typer av nära mottagningar så som och äldre- och ungdomsmottagningar. Här gäller det att säkerställa att både ersättningssystem och informationssystem är utformade för att möjliggöra och stimulera till vård på den mest effektiva omhändertagandenivån.

Det preventiva arbetet i alla delar av vården är av stor vikt för bättre hälsa. Det ska därför tas fram en samlad strategi för att stätta nytt fokus på det arbetet, som bland annat ska inkludera forskning och uppföljning, förändrade arbetssätt och samverkan med det civila samhället till användning av data och AI för att bättre identifiera riskgrupper och riskpatienter.

För att skapa en bättre kontinuitet för barn och unga bör ansvaret för skolhälsovården, som fortsatt ska finnas på plats på skolorna, överföras till Region Östergötland, som då får hälso- och sjukvårdsansvaret för alla barn- och unga under hela uppväxttiden.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Utarbeta en generalplan för tillgänglighet i vården för perioden 2021-2023.	HSN
Utreda förutsättningarna för att införa vårdval inom olika delar av specialistsjukvården i syfte att öka tillgängligheten för patienterna. Uppdraget ska i första hand fokusera på ögonsjukvården.	HSN
Genomföra ett innovations- och utvecklingsarbete för de regiondrivna vårdcentralerna inom områden som rör digitalisering, samverkansmodeller, anpassning av lokaler med mera i syfte att bättre möta morgondagens utmaningar och utvecklingen mot nära vård.	HSN RS
I nära samverkan med kommunerna fastställa en definition av vad ett vårdcentrum ska omfatta samt utarbeta en plan för hur vårdcentrumen ska etableras jämnt över länet.	HSN RS
Utveckla ersättningssystemen för att stimulera önskvärd utveckling och entreprenörskap mot jämlik vård, möjlighet till alternativa eller lokala	HSN

lösningar samt att vården ges på den mest effektiva omhändertagandevån.	
Utveckla ersättningssystemet för att säkerställa en god läkarmedverkan i den kommunala omsorgen inkl. korttidsplatser.	HSN
Ta fram förslag på hur Region Östergötland konkret kan främja generationsväxling för att underlätta omställning till nära vård.	RS
Följa upp antalet SIP:ar som upprättas mellan Region Östergötland och andra huvudmän samt att dessa uppfyller lagens intentioner samt gällande riktlinjer och överenskommelse.	HSN
Följa upp implementeringen av särskilda mottagningar för äldre, med särskilda komplexa vårdbehov, inom primärvården.	HSN
Inrätta en forskningsfond i samverkan mellan regionen, kommunerna i Östergötland samt eventuella andra aktörer, i syfte att forska om och utveckla insatser för att stärka den nära vården och underlätta övergångar mellan olika vårdgivare.	HSN RS
Fullfölja den planerade samordningen av gemensamma dokumentationssystem (Cosmic) med kommunerna i Östergötland.	RS HSN
Fortsätta arbetet med att utveckla digitala tjänster och göra dessa tillgängliga för invånarna i Östergötland.	RS HSN
Breddinföra modeller för egenmonitorering och hemmonitorering för framför allt patienter med kroniska sjukdomar.	HSN
Ta fram en samlad strategi för det preventiva och hälsoförebyggande arbetet som inbegriper bland annat användning av digitala verktyg och AI samt forskning och uppföljning, förändrade arbetssätt och samverkan med det civila samhället.	RS HSN TSN RUN
I samverkan med kommunerna ansöka hos regeringen om att Östergötland ska bli ett pilotlän för att överföra huvudmannaskapet för elevhälsan till regionen.	HSN

Styrtal – Fokusområde 2

- Antalet patienter som väntat i mer än 60 dagar på sitt första besök i specialiserad vård (inkl. patientvald väntan) ska minska från 4 882 (i september 2020) till max 3 500 patienter i december 2021, max 2 500 patienter i december 2022 och max 1 500 patienter i december 2022.
- Antalet patienter som väntat i mer än 60 dagar på operation/åtgärd i specialiserad vård (inkl. patientvald väntan) ska minska från 4 287 (i september 2020) till max 2 800 patienter i december 2021, max 1 650 patienter i december 2022 och max 500 patienter i december 2022.
- Att Region Östergötland klarar samtliga målnivåer enligt regeringens överenskommelse med SKR för bättre tillgänglighet (kömiljarden).
- Antal läkarbesök i den kommunala omsorgen ska öka
- Samtliga vårdcentraler i Östergötland ska ha etablerat särskilda mottagningar för äldre med särskilda komplexa vårdbehov.

Fokusområde 3 – Utveckla universitetssjukvården

Utvecklingen av universitetssjukvården är helt nödvändig för att kunna möta nivåstruktureringen av den högspecialiserade vården. Den etablerade samverkan inom sydöstra sjukvårdsregionen mellan regionerna i Östergötland, Kalmar och Jönköpings län är viktig för att tillgodose regioninvånarnas behov av högkvalitativ vård och för att utveckla hälso- och sjukvården. Region Östergötland ska verka för att få fler nationella uppdrag inom ramen för nivåstrukturerings av högspecialiserad vård inom strategiskt viktiga områden.

En stark forskning och utveckling är nödvändig för att kunna möta framtida sjukvårdsutmaningar och tillhandahålla en säker och modern sjukvård för medborgarna. Region Östergötland ska, i samverkan med Linköpings universitet, vara en attraktiv forskningsmiljö som integrerar forskningsresultat i den kliniska vardagen och skapar mervärde för medborgare, patienter och medarbetare.

Klinisk forskning förbättrar möjligheterna att ge god hälso- och sjukvård och utgör en helt nödvändig länk i kedjan att ta fram och tillämpa nya vetenskapliga rön till nytta för patienten. Klinisk forskning i Region Östergötland ska utgöra en integrerad del av hälso- och sjukvården, och verksamheten måste utformas så att goda förutsättningar skapas för medarbetarna att bedriva forskning. Andel patienter som deltar i kliniska forskningsstudier behöver öka.

Coronapandemin har gjort att mycket forskning, som inte har med covid-19 att göra, har satts på vänt. Det är av stor vikt att komma igång och arbeta för att minska den uppkomna forskningskulden samt att avsätta forskningsmedel används enligt plan.

Under de senaste åren har det tagits en rad initiativ för att utveckla det psykiatriska vårdområdet. Dock saknas idag den samsyn som skulle behövas mellan politik, verksamhet, akademi samt patient- och brukarorganisationer för att få verklig kraft i arbetet. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska därför göra en samlad översyn av uppdrag och resursbehov för att utveckla vården och forskningen inom det psykiatriska vårdområdet på lång sikt.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Aktivt verka för att Universitetssjukhuset i Linköping tilldelas tillstånd för nationella vårdenheter inom högspecialiserad vård inom strategiskt viktiga områden.	RS
Arbeta för att regionens universitetssjukvårdsenheter håller en hög kvalitet samt att Region Östergötland kommer väl ut i den nationella utvärdering av universitetssjukvården som ska genomföras 2022 i enlighet med regionens universitetssjukvårdsstrategi.	RS
Verka för att klinisk forskning ska vara en integrerad del av hälso- och sjukvårdsuppdraget, i så väl privat som offentlig regi, samt utifrån detta ingå i verksamhetsplaneringen och uppföljningen.	HSN RS
Arbeta för att minska den uppkomna forskningsskulden samt tillse att avsätta forskningsmedel används enligt plan.	RS

Genomföra insatser för att andelen kliniska prövningar samt andel patienter som ingår i en klinisk studie ska öka.	RS
Göra en samlad översyn av uppdrag och resursbehov för att utveckla vården och forskningen inom det psykiatriska vårdområdet på lång sikt. Översynen ska ske i nära dialog mellan politik, offentlig och privat verksamhet, universitetet samt patient- och brukarorganisationerna.	HSN

Styrtal – Fokusområde 3

- Antalet tillstånd för nationella vårdenheter inom högspecialiserad vid Universitetssjukhuset i Linköping ska öka.
- Antalet kliniska prövningar ska öka
- Andel patienter som ingår i en klinisk studie ska öka

Fokusområde 4 – Hållbar kompetensförsörjning

Region Östergötland ska vara en attraktiv arbetsgivare där många vill arbeta, studera och forska. Regionens attraktivitet som arbetsgivare är av avgörande betydelse för att möta behovet av kompetens i dag och framöver.

Ett väl fungerande ledarskap är nyckeln till en väl fungerande organisation. Region Östergötland har sedan länge ett väl utvecklat arbete med ledarskapsutbildningar och stöd till chefer och ledare, men det behöver utvecklas och samlas tydligare. De stora förändringar som Region Östergötland har genomgått, både genom att just bli en region, men också all den förändring som sker i vården kräver ett gemensamt fokus på ledarskap i hela organisationen.

Kompetensförsörjning är en av de största utmaningarna för Region Östergötland. För att vara en attraktiv arbetsgivare behöver regionen fokusera både på att tillvarata och behålla befintlig personal och samtidigt arbeta för att attrahera nya medarbetare. Vi behöver säkerställa att fler ST-läkare stannar inom Region Östergötland efter avslutad tjänstgöring, men också tillse att regionen bär sin andel av AT-tjänsterna i jämförelse med landet som helhet. Att satsa på våra äldre och erfarna medarbetare som mentorer för de yngre mer oerfarna, är en viktig del i att kunna behålla kunniga medarbetare, att värna och öka kontinuiteten inom sjukvården.

Region Östergötland ska tillvarata medarbetarnas idéer, uppmuntra till ansvarstagande och skapa delaktighet. Delaktighet bidrar till förståelsen för utvecklingsprocesser och för vad som krävs av var och en för att uppnå mål och arbeta för ständiga förbättringar. Delaktighet är nödvändigt för såväl medarbetarnas välbefinnande, som organisationens effektivitet.

Det finns en trend som visar på att hot och våld från patienter och anhöriga ökar, vilket är en allvarlig utveckling som måste brytas. Aktiva insatser ska genomföras för att minska risker för hot och våld i arbetsmiljön för regionens medarbetare.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Utveckla ett samlat ledarskapsprogram för hela regionen i syfte att skapa verktyg för att samlat agerande för att nå uppsatta mål för Region Östergötland.	RS
Ta fram en handlingsplan för att bättre utnyttja senior kompetens inom regionen, exempelvis genom mentorprogram, handledning med mera.	RS
Genomföra åtgärder för ett minskat beroende av bemanningsföretag.	RS
Säkerställa att fler ST-läkare stannar inom Region Östergötland efter avslutad specialistutbildning.	RS
Tillse att Region Östergötland bär sin andel av AT-tjänsterna i jämförelse med landet som helhet.	RS
Uppdatera och utveckla konceptet ”från student till docent” för att säkerställa en god kompetensförsörjning och en hög forskningsnivå i regionens hela verksamhet inte bara hälso- och sjukvård.	RS

Öka innovationskraften och innovationsförmågan hos regionens medarbetare genom ett aktivt stöd exempelvis genom ”Test och innovation” och andra relevanta stödstrukturer inom regionen.	RS
Göra en översyn av arbetet med uppgiftsväxling och bidra till spridning av goda exempel mellan regionens verksamheter.	RS
Genomföra aktiva insatser för att minska risker för och effekter av hot och våld eller trakasserier i arbetsmiljön för regionens medarbetare.	RS

Styrtal – Fokusområde 4

- Medarbetarnas upplevelse av engagemang och motivation ska öka (värdet på Hållbart medarbetarengagemang – motivation, HME-index, i medarbetaruppföljningen).
- Antal ST-läkare som stannar inom Region Östergötland efter avslutad specialistutbildning ska öka.
- Region Östergötland ska bära sin andel av AT-tjänsterna i jämförelse med landet som helhet.
- Antal innovationsprojekt ska öka

Fokusområde 5 – Stärkt tillväxt i hela regionen

Ett dynamiskt och välmående näringsliv är en grundsten för en attraktiv region. Det är genom fler och växande företag som fler jobb växer fram. Genom en välfungerande tillväxt kan vi också satsa ytterligare resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten och livskvaliteten.

Kompetensförsörjning är en grundförutsättning för en bra näringslivsutveckling. Gymnasieskolan matchar idag inte utbildning och kompetens med det behov som finns på arbetsmarknaden. Vi ser därför behovet av att regionalisera gymnasieskolan för att ta ett helhetsgrepp vad gäller utbud av utbildningsplatser.

Det är också viktigt att Region Östergötland tar till sig de utmaningar och möjligheter som finns för att utveckla näringslivet efter vad näringslivet behöver, och inte vad vi tror att det behöver. Därför vill vi genom regionens plattform för näringslivsutveckling, East Sweden Business Region, initiera ett arbete för att mäta näringslivsklimatet regionalt.

Arbetet med en Life Science-strategi och en Life Science-nod är viktigt att nyttja den kunskap och kompetens som finns inom hälso- och sjukvårdsområdet i regionen. Men även de starka miljöer som finns exempelvis inom digitalisering och Artificiell intelligens, både vid universitetet och i näringslivet. Möjligheterna för att utveckla både befintliga och nya företag inom Life Science-området är stora i länet.

Vi lever i en tid då samhället ställer om genom digitalisering och globalisering. Men globaliseringen innebär även en ökad aktivitet av industrispionage från främmande makt. Region Östergötland ska därför utveckla gemensamma arbetsformer i syfte att förebygga stöld av immateriella tillgångar hos företag och institutioner samt utreda möjligheten att göra datasäkerhet till ett av Östergötlands styrkeområden inom smart specialisering.

I syfte att stärka besöksnäringen i Östergötland ska Region Östergötland utveckla samverkan med Region Kalmar län och större besöksmål i Östergötland och norra Småland, för att förbättra möjligheten att för exempelvis barnfamiljer att förlägga semesterresa till vårt gemensamma geografiska område.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Verka aktivt för näringslivets återhämtning efter pandemin.	RUN
Ta fram säkra, effektiva och tillförlitliga metoder att mäta näringslivsklimatet regionalt.	RUN
Uppföljning av hur den höjda regionskattenivån har påverkat den regionala tillväxten samt utreda hur den regionala skattesatsen kan användas för att främja den regionala tillväxten.	RS
Säkra förstärkning av regionens fasta finansiering av Almi Östergötland, i syfte att stärka regionens arbete för att få fler livskraftiga små och medelstora företag.	RUN RS
Med hjälp av regionens life science-nod East Sweden Med Tech möjliggöra för fler innovativa företag att etableras och växa i Östergötland.	RS

I samverkan mellan regionens plattform för näringslivsutveckling, East Sweden Business Region, och Region Östergötlands egen verksamhet, utveckla gemensamma arbetsformer i syfte att förebygga stöld av immateriella tillgångar hos företag och institutioner.	RUN RS
Utreda möjligheten att göra datasäkerhet till ett av Östergötlands styrkeområden i samband med uppdateringen av strategin för smart specialisering.	RUN
Arbeta för att tillgången till infrastruktur i form av bredband och mobila nät ska nå målen i den regionala bredbandsstrategin.	TSN
Göra en regional kraftsamling, tillsammans med aktörerna inom Regionalt Kompetensforum, för fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan i Östergötland.	RUN
Ansöka hos regeringen, i samverkan med Östergötlands kommuner, om att vara försöksregion för att regionalisera gymnasieskolan.	RUN
Verka för att entreprenörskap blir ett gymnasiegemensamt ämne, d.v.s. ingår i kursplanen vid samtliga nationella gymnasieprogram, i samverkan med Östergötlands kommuner.	RUN
Stärka möjligheter till validering av odokumenterad kunskap.	RUN
Följa och utvärdera arbetet med åtgärdsförslagen i rapporten "Platsutveckling för Östergötland med fokus på landsbygder" (TSN 2020-09-24).	TSN
Utveckla samverkan med Region Kalmar län och större besöksmål i Östergötland och norra Småland för att stärka besöksnäringen.	RUN

Styrtal – Fokusområde 5

- Östergötland ska förbättra sin position i befintliga mätningar av näringslivsklimat regionalt och lokalt.
- Antalet företag inom life science-området ska öka.
- Tillgång till bredband och mobila nät i Östergötland ska nå målen i den regionala bredbandsstrategin.
- Antalet utbildningsplatser inom yrkeshögskolan i Östergötland ska öka.

Fokusområde 6 – Regional kultur som når många

Region Östergötlands uppdrag är att göra konst och kultur tillgängligt för så många östgötar och besökande som möjligt. Principen om armlängds avstånd mellan politik och kultur respekteras och de nationella kulturpolitiska målen eftersträvas.

Som finansiär av länets främsta kulturinstitutioner och delar av det fria kulturlivet i Östergötland är Region Östergötland en viktig aktör. Att ta del av kulturlivet, som publik eller genom eget utövande, är för många en väsentlig del i den personliga utvecklingen. I syfte att få fler besökare till våra regionala kulturinstitutioner föreslås införandet av ett mer flexibelt biljettsystem, t.ex. genom studentbiljett, ungdomsbiljett, differentierade priser beroende på placering i konsertsal eller teatersalong.

Östergötland har en intressant historia och ett rikt kulturarv. För att bevara detta för kommande generationer bör Region Östergötland utreda möjligheten att inkludera fler delar av kulturarvet, t.ex. Sancta Birgitta Klostermuseum och Slotts- och domkyrkomuseet, som delar av Östergötlands Museum, i likhet med Smedstorp Dubbelgård, Öna och Löfstad slott.

Under 2021 ska en inventering av scener i Östergötland göras i syfte att möjliggöra större spridning av regional kultur i hela regionen.

En utvecklad samverkan mellan regional kultur och näringslivet kan förstärka kreativiteten hos båda samt öka användningen av regionala kulturinstitutioner för näringslivets behov av såväl interna som externa arrangemang.

Under 2021 ska ett permanent nätverk för dialog mellan kulturpolitiskt ansvariga förtroendevalda i Östergötlands kommuner och Region Östergötland inrättas.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Verka aktivt för kulturlivets återhämtning efter pandemin.	RUN
Möjliggöra ett mer flexibelt biljettsystem för regionala kulturinstitutioner, i samverkan med institutioner och övriga huvudmän.	RUN
Utreda möjligheter och förutsättningar att inkludera fler delar av det östgötska kulturarvet som del av Östergötlands Museum.	RUN
Inventera scener i Östergötland.	RUN
Verka för utvecklad samverkan mellan regional kultur och näringsliv.	RUN
Inrätta ett permanent nätverk för dialog mellan kultur-politiskt ansvariga förtroendevalda i Östergötlands kommuner och Region Östergötland.	RUN

Styrtal – Fokusområde 6

- En utredning om möjligheter och förutsättningar att inkludera fler delar av det östgötska kulturarvet, som delar av Östergötlands Museum, tillsätts och avger slutrapport med förslag under 2021.
- Ett mer flexibelt biljettsystem införs på regionala kulturinstitutioner till säsongen 2021-2022.
- En inventering av scener i Östergötland genomförs och rapport presenteras första halvåret 2021.
- En mötesplats mellan regionala kulturinstitutioner och näringslivet arrangeras under första halvåret 2021.
- Ett permanent nätverk för dialog mellan kulturpolitiskt ansvariga förtroendevalda i Östergötlands kommuner och Region Östergötland inrättas senast första kvartalet 2021.

Fokusområde 7 – Enklare att resa

Region Östergötland ska verka för att ändamålsenliga och hållbara transport- och kommunikationslösningar utvecklas och upprätthålls i Östergötland. Regionens roll som länsplaneupprättare, kombinerat med möjligheterna att främja samverkan kring rumslig planering, ger förutsättningar att påverka utbyggnad av infrastrukturen för person- och varutransporter i regionen. En central uppgift är att verka för god nationell infrastruktur inom regionen, samt att nationell, regional och lokal infrastruktur utgör ett system som på bästa sätt motsvarar regionens behov.

En väl fungerande kollektivtrafik i hela länet är avgörande för att klara av de mål som finns när det gäller klimat, luftkvalitet och hållbar regional tillväxt. Kollektivtrafiken ska utformas i nära samverkan med länets kommuner och invånare för att underlätta i vardagen och möta behoven i ett växande län. Ökade biljettintäkter är nödvändigt för att finansiera kollektivtrafiken. Det behöver därför bli enklare både att resa och att köpa biljetter. Det kommer även krävas insatser för en snabb återhämtning av antalet resenärer i kollektivtrafiken när pandemin och restriktionerna upphör.

För att en större andel av länets invånare ska välja kollektivtrafik istället för bil krävs ett aktivt och intensifierat arbete de kommande åren med att utveckla och förbättra kollektivtrafiken och att påverka medborgarna att välja kollektivtrafik eller andra hållbara färdmedel för sitt resande.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Förbereda insatser för en snabb återhämtning av antalet resenärer i kollektivtrafiken när pandemin och restriktionerna upphör.	TSN
I nuvarande nationella infrastrukturplan särskilt bevaka och driva på byggstart för Ostlänken och förbifart E22 i Söderköping.	TSN
Initiera och ta upp med Trafikverket lämpliga åtgärder kring E4 Linköping-Norrköping när det gäller trafiksäkerhet och effektivare trafikflöden i avvaktan på beslut om genomförande av utökande av sträckan till sexfilig motorväg.	TSN
Bevaka framdrivningen av utbyggnad av väg 50 norrut mot E 20 och dubbelspåret mot Hallsberg (långsiktigt mål är att allt ska vara färdigbyggt senast 2029).	TSN
Följa upp och utvärdera det nya betalsystemet och betalfunktionerna i kollektivtrafiken.	TSN
Utreda förutsättningar att införa reklam på och i fordonen i kollektivtrafiken.	TSN
Tillsammans med andra aktörer arbeta med utveckling av mobilitetssystem som kan komplettera den allmänna och särskilda kollektivtrafiken och närtrafiken.	TSN
Initiera ett arbete, i samverkan med Östergötlands kommuner, för att öka samordningen av skolresor för grundskola och gymnasieskola.	TSN
Förändra arbetsprocessen när nya trafikupplägg ska upphandlas, så att politiken i berörda kommuner och Region Östergötland involveras i ett tidigt skede.	TSN

Analysera och eventuellt förändra regionens styrning av Östgötatrafiken.	TSN RS
--	-----------

StyrtaI – Fokusområde 7

- Kundnöjdheten med det nya biljettsystemet i kollektivtrafiken ska vara minst lika hög som med det tidigare systemet.
- Möjligheten för gymnasieelever att kunna använda kollektiva färdmedel till och från sin utbildningsplats ska öka.
- I december 2021 presentera en statusrapport på läget med infrastrukturprojektet Ostlänken, E22 i Söderköping och riksväg 50 / järnväg norrut mot Hallsberg.

Fokusområde 8 – Hållbar region i framkant

Hållbarhetsperspektivet ska genomsyra hela Region Östergötlands arbete och verksamheter. Det handlar om en balans mellan miljöhänsyn, ekonomi och sociala frågor. Region Östergötland ska vara ett föredöme i miljöarbetet, bland annat genom att minska vårt avfall och genom hållbara investeringar och byggnationer, med positiva effekter för regionens ekonomi och miljö.

Region Östergötland ska stödja satsningar som främjar produktion av förnybar energi, vilket gör vår region mer robust mot förändringar i omvärlden. Det skapar i sin tur goda livsvillkor även för framtiden. FN:s Agenda 2030 ska vara vägledande i Region Östergötlands hållbarhetsarbete.

Elanvändningen kommer att öka kraftigt de kommande åren, särskilt i städer och tätorter. Elektrifieringen av transportsektorn som påbörjats kommer att accelerera och elbehovet förväntas öka även i många andra sektorer, inte minst inom tillverkningsindustrin. Utvecklingen är önskvärd för att reducera utsläpp av växthusgaser, men leder även till att fler använder mer el samtidigt. Region Östergötland ska därför genomföra en SWOT-analys över tillgång på el och överföringskapacitet med fokus på näringslivets och invånarnas nuvarande och framtida behov i Östergötland. Vår välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av att vi har en fungerande energitillförsel till konkurrenskraftiga priser.

En bra och jämlik hälsa är en av de viktigaste faktorerna för hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Omvänt finns ett samband genom att människors hälsa påverkas positivt om det finns möjlighet till bra utbildning och egen försörjning för alla. Sjukvården har här en särskilt viktig roll att förbygga ohälsa genom råd och information. Därutöver måste vården och omsorgen vara sammanhållna för att individen ska vara medskapare i sin hälsoutveckling i syfte att stärka den enskildes egenmakt över sin egen hälsa och sjukdom.

För att skapa en god hälsa och livskvalitet gäller det att vården ger samma chanser till alla, oavsett var man bor eller vem man är. Idag finns skillnader exempelvis i behandlingsmetoder, förskrivning av läkemedel och tillgänglighet. Genom att vården och regionen tydligare följer upp, analyserar och agerar kan dessa onödiga skillnader minska och fler få chansen till en god hälsa och livskvalitet.

I slutet av 2019 antogs Energi- och klimatstrategi för Östergötland. Under hösten 2019 beslutade Region Östergötland också om Klimatfärdplan för det interna klimatarbetet, med den övergripande målsättningen klimat- och resurssmarta till år 2025. Östergötlands livsmedelsstrategi antogs år 2017 och sträcker sig till år 2030. Dessa strategier är vägledande under 2021 och i arbetet framåt.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2021:

Uppdrag	Uppdrag till:
Utveckla en långsiktigt hållbar materialförsörjning i hälso- och sjukvården utifrån robusthet, resurseffektivitet och miljöhänsyn. I detta ingår att ta fram en säkerställd beräkning av regionens indirekta utsläpp.	RS
Fortsätta implementering av Region Östergötlands Klimatfärdplan med fokus på att säkerställa att delmålen för 2022 kan uppnås.	RS

Stärka hållbarhetsfrågorna i det regionala tillväxtarbetet.	RUN
Genomföra en SWOT-analys över tillgång på el och överföringskapacitet med fokus på näringslivets och invånarnas nuvarande och framtida behov i Östergötland.	TSN
Genomföra en kartläggning av Region Östergötlands hållbarhetsarbete med utgångspunkt i Agenda 2030 för att sammanställa regionens mål, förtydliga styrningen och lägga grunden för en sammanhållen planering av hållbarhetsarbetet.	RS
Säkerställa att kunskap samlas och sprids om hur folkhälsan i länet påverkas av pandemin som grund för eventuella generella och riktade insatser.	RUN
Aktivt arbeta med modellen Plattform för jämlik hälsa i alla politiska organ och skapa en tydlig politisk ledningsstruktur för arbetet.	RS HSN RUN TSN
Identifiera områden (exempelvis diagnostisering, behandlingar, bemötande, utfall, operationer, läkemedel) där omotiverade skillnader finns i vården som Region Östergötland bedriver, och rikta insatser mot dem.	RS
Intensifiera arbetet för en god tandhälsa hos de yngre barnen, (0- 6 år) i områden med låg socioekonomi i samverkan med barnhälsovården.	HSN
Ge ett särskilt uppdrag till civilsamhällets aktörer, inom ramen för regionens överenskommelse med idéburen sektor, att minska ensamhet och isolering i pandemins spår.	RUN
Fullfölja arbete med att ta fram en aktörsgemensam östgötsk strategi för suicidprevention i nära samarbete med länets kommuner samt relevanta myndigheter och organisationer	RS
I samverkan med andra aktörer så som kommuner, länsstyrelsen, näringsliv och civilsamhället arbeta för att skapa ett tryggare Östergötland.	RS

Styrtal – Fokusområde 8

- SWOT-analysen över tillgång på el och överföringskapacitet är genomförd och slutsatser dragna för fortsatt arbete.
- Direkta utsläppen av växthusgaser från Region Östergötlands verksamheter ska minska med 90 % till år 2025 jämfört med 2013 i enlighet med mål i klimatfärdplanen.
- De indirekta utsläppen ska minska med 5 % till år 2025, jämfört med 2018. Energianvändning per kvadratmeter lokalyta ska minska med 30 % till år 2030 jämfört med år 2009.

7. Ekonomi under budgetperioden

Fram till våren 2020 hade svensk ekonomi en relativt positiv utveckling i likhet med många delar av övriga världen. Men Coronapandemin innebar en extremt snabb nedgång av produktion och sysselsättning i såväl Sverige som i omvärlden. Under början av hösten kunde en viss återhämtning skönjas, men då pandemins utveckling just nu har tagit fart i negativ riktning igen finns det även en stor osäkerhet i utvecklingen av ekonomin. Man befärar att fler varsel är att vänta under hösten och vintern, vilket riskerar att medföra minskade skatteintäkter.

Ett antal år av svag konjunktur får stor påverkan på arbetsmarknaden. Under 2020 räknar vi med att arbetade timmar faller med 3,7 procent och att arbetslösheten ökar med 2 procentenheter till knappt 9 procent, för att sedan öka ytterligare under 2021. Trots högre arbetslöshet och minskat antal sysselsatta när permitteringsstödet avvecklas 2021, så ökar antalet arbetade timmar. När arbetslösheten stiger får också nya kullar av studenter svårare att ta sig in på arbetsmarknaden. Liksom vid tidigare lågkonjunkturer kommer sannolikt utvecklingen gå mot mer och längre studier, vilket kommer att bidra till en dämpning av arbetsutbudet kommande år. Det kommer att ta tid för såväl sysselsättningsgraden som arbetskraftsdeltagandet att återhämta sig och balans på arbetsmarknaden kommer att nås först 2024, då med en högre jämviktsarbetslöshet, 7,5 procent. Ungdomsarbetslösheten beräknas vara den högsta på 100 år.

Det finns stora osäkerheter i både skatteintäkter men även finansiella intäkter. Under våren 2020 tappade börsen i värde, men detta har återhämtat sig och ligger nu i början av hösten på samma nivå som innan Coronapandemin. Det finns dock fortsatt en stor osäkerhet över utvecklingen.

De utmaningar som svensk ekonomi hade redan innan pandemi kvarstår dock. Det gäller exempelvis den demografiska utvecklingen men även att många utan relevant utbildning var fortsatt arbetslösa trots stor efterfrågan på arbetskraft. Sannolikt kommer pandemin att påskynda den pågående strukturomvandlingen på arbetsmarknaden vilket riskerar att skapa ett ännu större utanförskap för de som inte har rätt utbildning och rätt kompetens för morgondagens arbetsmarknad. Svensk ekonomi har under flera år haft stark tillväxt och högt resursutnyttjande, men har under året passerat toppen av en ihållande högkonjunktur och hamnat i en konjunkturkollaps i spåren av Coronapandemin.

Region Östergötlands ekonomiska utveckling

Region Östergötland har under en längre tid haft stora problem med underskott i de sjukvårdande verksamheterna. För 2019 var underskottet hela -744 miljoner kronor. Inför 2020 beslutade regionfullmäktige om skattehöjning med 85 öre, vilket motsvarade 860 miljoner kronor. Den beslutade handlingsplanen (RS 2020-67) har på grund av pandemin inte kunnat genomföras enligt plan. Hälso- och sjukvården tilldelas koncernbidrag för 2021 med sammanlagt 400 miljoner kronor, en utökning med 150 miljoner kronor i relation till tidigare plan, för att kunna ställa om under ordnade former. Utöver koncernbidraget beräknas produktionsenheten göra kostnadsreducerande åtgärder motsvarande 200 miljoner kronor.

Tillfälliga förstärkningar i form av engångsanslag möjliggörs av ökade statsbidrag. Statsbidragen som beslutats är av väsentlig storlek, omkring 350 miljoner kronor mer än i senaste finansplan. En betydande andel är dock tidsbegränsad. Det innebär en omfattande förstärkning 2021 men också stor ovisshet för åren därefter. Det råder också stor osäkerhet kring ekonomin för de kommande tre åren. Konjunkturens utveckling påverkar de ekonomiska förutsättningarna som både

kan försämrats och förbättras i relation till den kunskap som finns nu. Budgetpropositionen indikerar till exempel att statsbidragen för sjukskrivning och rehabilitering samt tillfällig förstärkning för trafik upphör efter 2021 och att statsbidragen för framskjuten vård, kvinnors hälsa, bidraget till primärvården, för cancervård och personcentrerad vård upphör efter 2022.

För att klara de ekonomiska målen krävs effektiviseringar både inom administrationen och hälso- och sjukvården. För 2021 finns reserveringar för kommande satsningar och för mindre konjunktursvängningar, vilket är en styrka. De kommande åren är ekonomin svagare och ett antagande har gjorts om att nya statsbidrag kommer tilldelas så att nivåerna är i linje med nivån före pandemin.

Coronapandemins utveckling är central för hur arbetet med de vårdköer som redan innan pandemins utbrott var allt för långa i Östergötland. I september 2020 väntar cirka 18 500 östgötar på ett första besök eller en operation eller åtgärd, av dessa har ca 6 300 personer väntat mer än 90 dagar. Till detta ska minskad forskningstid och utbildningsinsatser och annan kompetensutveckling också räknas. Allt detta måste tas i beaktande både när man bedömer det ekonomiska resultatet för 2020 och när man beräknar den ekonomiska utvecklingen för 2021.

Kostnaden för den framskjutna vården och kostnader kopplade till covid-19 har beräknats till 763 miljoner kronor för 2020, 263 miljoner kronor för 2021 samt 93 miljoner kronor för 2022, enligt Delårsrapport 08 2020 och rapporten Analys och åtgärder avseende förbättrad tillgänglighet.

Budget 2021-2023

God ekonomisk hushållning

Enligt lag ska regioner ha ekonomisk balans, vilket innebär att resultaträkningen ska visa överskott. Ekonomiska underskott ska återställas senast tre år efter det år då underskottet uppstått. Region Östergötland har under många år haft ekonomiska överskott i syfte att uppnå positivt eget kapital med hela pensionsskulden inkluderad.

Region Östergötland definierar god ekonomisk hushållning som uppfyllda finansiella mål och goda verksamhetsresultat. Det finansiella målet anses uppfyllt när årets resultat uppgår till minst en procent av skatter och generella statsbidrag (se Riktlinje för God ekonomisk hushållning RÖ 2018-314).

Regionens långsiktiga inriktning är att uppnå ett eget kapital på cirka 1 500 miljoner kronor. Med denna budget beräknas regionen ha ett eget kapital på 1 500 miljoner kronor år 2024. Ett positivt eget kapital och ett positivt resultat på en procent av skatter och generella statsbidrag, borgar för fortsatt stark finansiell ställning.

Inriktningen är att ha ett genomsnittligt resultat på en procent av skatter och generella statsbidrag under hela budgetperioden. Målet utgår från förutsättningen att regionen redovisar pensionsskulden inom balansräkningen enligt så kallad fullfonderingsmodell. Resultat och eget kapital för budgetperioden redovisas nedan.

(miljoner kronor)	Fullfonderingsmodell			Blandmodell		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Resultat	156	161	166	-142	-149	-71
Eget kapital	1 151	1 312	1 478	7 622	7 473	7 402

Tabell 1. Resultat och eget kapital för budgetperioden enligt fullfonderings- och blandmodell

Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna regionskatt. Region Östergötlands utdebitering av skatt uppgår år 2020 till 11,55 kronor per skattekrona. För år 2021 föreslås utdebiteringen oförändrad, vilket motsvarar 11,55 procent av den beskattningsbara inkomsten. Den geografi och demografi som Östergötland har innebär att vi bör kunna ligga på en låg skattenivå. Region Östergötland ska på sikt ha en skattesats som ligger på den nedre fjärdedelen i landet. Skatten ska, så snart det är möjligt, sänkas.

Skatt och utjämning

Skatteunderlagsutvecklingen har under en lång period varit relativt hög och reellt legat runt två procent per år. Redan i början av året, före pandemin, syntes en försiktig skatteunderlagsförändring nedåt. Nu visar senaste prognosen, jämfört med beslutad finansplan, en rejäl minskning med 280 miljoner kronor 2021 och hela 390 miljoner för 2023. Extra generella tillskott som tillskjutits sektorn lindrar dock minskningen för regionen. De generella statsbidragen utökas med 167 miljoner kronor. Ytterligare 135 miljoner kronor ges i tillfälligt bidrag som dock trappas av till 68 miljoner kronor 2022 för att helt upphöra året därefter. Jämfört med bedömningen i finansplanen är total förändring av skatteunderlag och generella statsbidrag, 221 miljoner kronor sämre 2023.

Statsbidrag för läkemedel

Överenskommelsen med staten är i nuläget inte klar. Bedömd statsbidragsnivå baseras på SKR:s bedömningar och medför en ökning för regionen på 60 miljoner kronor. Därefter antas en årlig ökning med 1,5 procent.

Riktade statsbidrag och insatser

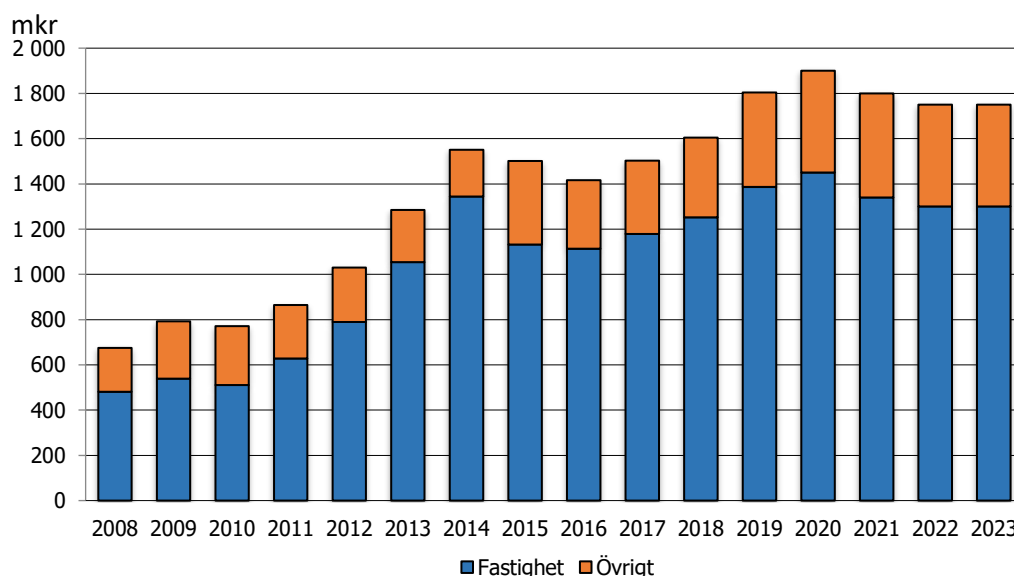
I budgetpropositionen presenteras flera riktade bidrag som för regionen tillsammans med tidigare beslut uppgår totalt till 1 080 miljoner kronor 2021. Det är en kraftig ökning som även omfattar temporära tillskott, till exempel 180 miljoner kronor per år under två år för att hantera framskjuten vård och 30 miljoner kronor under ett år för trafik. I propositionen ingår också bidrag inom områdena psykiatri och primärvård. Dessa upphör dock efter två år, liksom flera av de tidigare bidragen för till exempel kvinnors hälsa, jämlik cancervård, sammanhållna vårdförlopp och tillgänglighet. Detta har krävt lokala bedömningar av nya statsbidrag under kommande år, som också omfattar en valrörelse. I de lokala bedömningarna uppgår nya riktade statsbidrag till 91 miljoner kronor 2022 och 267 miljoner kronor 2023 för att därigenom uppnå samma nivåer som förelåg före pandemin. Allt för många tillfälliga och riktade statsbidrag skapar en svårstyrd verksamhet. Det är därför önskvärt med fler generella och mer långsiktiga statsbidrag för att skapa en större stabilitet i regionens ekonomi.

Löne- och prisutveckling

Löne- och prisutveckling för 2021 har under året reviderats ned och fastställs till 2,3 procent, vilket motsvarar totalt 103 miljoner kronor i resultatförbättring jämfört med senaste finansplan.

Investeringar

De budgeterade investeringarna för regionen uppgår till 1 800 miljoner kronor år 2021, 1 750 miljoner kronor år 2022 och 1 750 miljoner kronor år 2023. Av investeringsvolymen utgör investeringar i fastigheter 1 340 miljoner kronor år 2021 och 1 300 miljoner kronor årligen under 2022 och 2023, vilket är i samma nivåer som tidigare prognoser.

Figur 1: Totala investeringar Region Östergötland 2008-2019 och budget/prognos till och med år 2023. (mkr = miljoner kronor)

De omfattande investeringarna under planeringsperioden avser beslutad ombyggnad av universitetssjukhuset i Linköping, nybyggnad av rättspsykiatriska regionkliniken i Vadstena och ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping.

I samband med beslut om de större ombyggnationerna beslutades att verksamheterna kompenseras för stor del av hyresökning. Den totala kostnadsökningen för planerade investeringsprojekt och reinvesteringar har beräknats. Utöver driftkostnad/hyresökning har justering gjorts för avskrivning på befintliga investeringar, effekter av externa intäkter samt ränteeffekt inom finansförvaltningen.

Reserveringar för driftkostnadskonsekvenser av investeringsprojekten finns avsatta inom finansförvaltningen. I samband med att verksamheterna flyttar in i nya verksamhetsanpassade lokaler läggs rationaliseringskrav motsvarande tio procent av driftkostnadsökningen.

Övriga investeringar påverkas av behov av utrustningsinvesteringar i samband med inflyttning i nya lokaler. Inför 2021 har hälso- och sjukvården arbetat aktivt med att minska investeringarna vilket gör att nivån beräknas bli lägre än i tidigare prognoser.

Med koncernbolagen inkluderade bedöms investeringsnivåer till 1 842 miljoner kronor år 2021, 1 820 miljoner kronor år 2022 och 1 857 miljoner kronor år 2023. Koncernbolagens del av totala investeringar avser främst kollektivtrafik.

För att investeringarna ska vara så kostnadseffektiva som möjligt krävs en stor delaktighet från berörda verksamheter under hela investeringsperioden. Det måste vara tydligt för verksamheten vad eventuella investeringar kommer att innebära i ökade driftskostnader.

Pensionskostnader

I jämförelse med tidigare treårsplan beräknas pensionskostnaderna bli 100 miljoner kronor lägre per år under 2021-2023. Prognos för avsättning till pensionsskuld påverkas av att bakomliggande antaganden förändras. Prognosen kommer att revideras med nya faktorer för medellivslängd, vilket skapar en betydande osäkerhet i siffrorna och innebär ökad skuld och ökade kostnader. Re-servering utöver pensionsförvaltarens prognos har gjorts med 247 miljoner kronor för 2021 samt med 244 respektive 235 miljoner kronor för 2022-2023 för att totalt ha en nivå på 580 miljoner kronor det tredje året.

Region Östergötland tillämpar rättvisande redovisning enligt fullfonderingsmodellen för budgetering och ekonomisk redovisning. Fullfonderingen innebär att det totala pensionsåtagandet för Region Östergötlands medarbetare redovisas i balansräkningen och att resultaträkningen påverkas av den totala pensionsförändringen.

Produktionsenheternas resultat

För att klara ekonomin på sikt krävs effektiviseringar i verksamheten. Regionstyrelsen fattade i januari beslut om en ekonomisk handlingsplan (RS 2020-79). Förutom ny organisation från 2020 omfattar handlingsplanerna fortsatt fokus på Robust verksamhet, med inriktningen att skapa en mer robust hälso- och sjukvård med en stabil vårdplatssituation och bra arbetsmiljö. För att åstadkomma detta pågår flertalet insatser såsom samverkan i klinikfamiljer, tillskapande av större slutenvårdsavdelningar, uppgiftsförskjutning och produktionsstyrning inklusive operationsplanering, schemaläggning och vårdplatsvisualisering. *Effektiv administration*, innebär samordning av stöd och ledningsfunktioner samt översyn av uppdrag och effektivisering av processer. Arbetet med effektivisering av administration sker inom alla enheter men främst inom Regionledningskontoret, som har ett besparingskrav på sammantaget 100 miljoner kronor år 2021. Besparingskravet på 30 miljoner kronor 2020, har effektuerats och resultatet förväntas bli 20 miljoner kronor bättre enligt helårsbedömningen efter augusti. Genom *effektiva* inköp, där samordning av inköp och centralt förhandlade avtal främst inom hälso- och sjukvården är i fokus, förväntas kostnaderna minska. Under 2020 har inköpsorganisationen förstärkts och enheten arbetar nära hälso- och sjukvårdens stab för att skapa effektivare inköp. Inom området avser man utöka beställningsportalen med alla upphandlade produkter, skapa ny fakturakontroll av fraktkostnader, bemanings- och tolktjänster samt göra en genomgång av serviceavtal.

Produktionsenheternas resultat beräknas till noll. Hälso- och sjukvården bedöms klara en ekonomi i balans med tillskott av ett tillfälligt koncernbidrag på 400 miljoner år 2021. Regionledningskontoret har ett avkastningskrav på 100 miljoner för år 2021. Efter reglering av avkastningskravet beräknas resultatet till noll. Tandvården och skolorna beräknas ha en ekonomi i balans, med antagande att verksamheterna är igång fullt ut.

Då framför allt produktionsenheten för hälso- och sjukvård fått stora tillskott under 2020 är det av största vikt att utvecklingen av ekonomin följs tydligt. Den skattehöjning som regionfullmäktige beslutade inför 2020 riskerar annars att ätas upp av underskott.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Finansiella placeringar förväntas i genomsnitt uppgå till strax över 4 miljarder kronor och ge en genomsnittlig avkastning på 3,0 procent. Likviditeten har minskat främst beroende på planerade högre investeringsutgifter och att pensionsutbetalningarna ökat. De finansiella marknaderna är oförutsägbara på grund av pågående pandemi. När regionens finansiella tillgångar hanteras enligt beslutad finanspolicy så innebär det under omständigheterna inte med säkerhet samma värdeutveckling som tidigare eftersom det finns risk för svängningar i marknaden.

Poster inom fastighetsförvaltningen har uppdaterats och har påverkat resultatet positivt med cirka 10 miljoner kronor.

Del av index 2021, 18 miljoner kronor, avsätts till riktad lönesatsning för jämställda löner på samma sätt som under 2020.

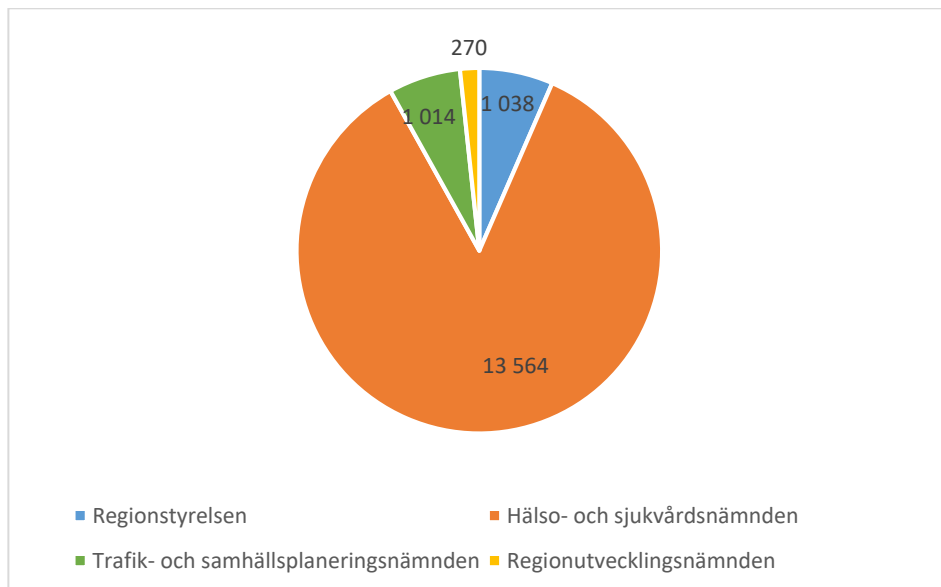
Satsningar och reserveringar

Regionstyrelsen förstärks med 50 miljoner i engångsmedel. 30 miljoner kronor ges under 2021 för insatser inom innovation och utveckling samt för omställning. 20 miljoner avser fortsatt satsning på vidareutbildning av sjuksköterskor med inriktning på kvinnors hälsa. För 2022 reserveras 10 respektive 20 miljoner kronor i engångsmedel för samma ändamål. Regionstyrelsens ram utökas med 9,7 miljoner som ett led i satsningen på digitalisering/Cosmic (RÖ 2018-238) samt fem miljoner kronor till forskning och utveckling som en konsekvens av utökat statsbidrag för ALF.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ram utökas med sammanlagt 290 miljoner kronor. 150 miljoner kronor avser förstärkning efter utredning och beslut (RS 2020-247) där medel bland annat riktats till operationsverksamhet, intensivvård, kirurgi och onkologi. Särskild satsning riktas till primärvård och psykiatri samt rehabmedicinska platser vid Vårdcentrum i Finspång. Utifrån resursfördelning (preliminär fördelning) och ovan nämnda satsningar förstärkts den Nära vården med 68 miljoner kronor varav 50 miljoner avser primärvård. Psykiatrin förstärks med 20 miljoner kronor och därutöver medför beslut om att avsluta vårdval psykiatri att 50 miljoner kronor omfördelas inom nämnden från privata vårdgivare till psykiatri i egen regi. Nämnden förstärks tillfälligt med 180 miljoner kronor, motsvarande erhållet statsbidrag, för att hantera uppskjuten vård i egen- och extern regi. Detta bedöms fortgå 2022 och reservering för detta sker inom finansförvaltningen. För 2022-2023 reserveras medel för förstärkning vård med 110 miljoner kronor per år. Ytterligare 10 miljoner kronor reserveras för rehabplatser.

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden erhåller behovsbaserade engångsmedel för intäktsbortfall inom trafiken med upp till 140 miljoner kronor för 2021.

Regionutvecklingsnämnden kompenseras för ombyggnad av muséet med 3 miljoner kronor samt med 5 miljoner kronor i engångsmedel för tillfälliga satsningar under 2021. Regionbidrag per nämnd framgår av bilaga 4.

Figur 2:
Regionbidrag 2021
i miljoner kronor
fördelat per nämnd

Beslut har fattats att från finansförvaltningen under 2021 förstärka hälso- och sjukvården med koncernbidrag på grund av handlingsplanernas tidsförskjutningar på grund av pandemin. Bidraget uppgår 2021 till 400 miljoner kronor, varav 150 miljoner kronor är en utökning jämfört med tidigare budget. Handlingsplanernas effektivering möts av att medlen trappas ned 2022 till 150 miljoner kronor och 2023 till 50 miljoner kronor.

De centralt reserverade medlen kan destinerar efter beslut i regionstyrelsen utifrån behov och med hänsyn till hur ekonomin utvecklas. Reserveringar som ingår i resultatet presenteras i nedan tabell. Därutöver finns en reservering inom pension för år 2021 (se avsnitt pensionskostnader).

(miljoner kronor)	2021
Förstärkning vård	140
varav:	
Nära vård - primärvård	50
Nära vård - rehabplatser	10
Nära vård - övrigt	8
Psykiatri	20
Cancerläkemedel	25
Övrigt	27
Robust sjukvård (RS 2020-247)	150
Uppskjuten vård 2021-2022, tillfälligt bidrag	180
Friskvård	12
Hälso- och sjukvårdsnämnden	482
Engångsmedel - innovation o utveckling	30
Engångsmedel - VUB	20
Cosmic	10
ALF	5
Regionstyrelsen	65
Utökat bidrag ÖTRAF (behovsbaserat)	140
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	140
Engångsmedel	5
Östergötlands museum	3
Regionutvecklingsnämnden	8
Robust sjukvård PE tillfälliga medel	400
Totalt	1 095

Tabell 2. Satsningar som ingår i resultatet 2021, miljoner kronor

(miljoner kronor)	2021	2022	2023
HSN Förstärkning vård		110	220
HSN Rehabplatser	10	10	10
HSN framskjuten vård (tillfälligt bidrag)		180	
RS Digitalisering, Cosmic m m	14	29	39
RS Engångsmedel VUB		20	
TSN MÅLAB		13	13
FIN Innovation och utveckling/engångs		10	
FIN Kvalitet/utveckling	4	9	24
FIN Oförutsedda kostnader/omställning	27	118	2
Summa	55	499	308

Tabell 3. Reserveringar som ingår i resultatet, miljoner kronor

Kalkyl för planeringsperioden

Jämfört med senaste finansplan bedöms förändringar enligt nedan tabell.

(miljoner kronor)	2021	2022	2023
Resultat enligt Finansplan	156	161	163
Upplöst reservering/effektivisering	204	379	433
Resultat efter upplöst reservering	360	540	596
Ändrade ekonomiska förutsättningar			
Skatt	-279	-354	-388
Extra generella statsbidrag (12,5+10+5 mdr)	302	235	167
Riktade statsbidrag	342	273	9
Statsbidrag ALF	5	5	5
Statsbidrag läkemedel	60	60	60
Indexförändring	134	165	193
Pension	100	100	100
Poster finans/fastighet	32	6	2
Satser (tabell 2)			
HSN	-482	-302	-302
RS	-65	-15	-15
RUN	-8	-3	-3
TSN	-140		
FIN	-150	-50	50
Reserveringar (tabell 3)	-55	-499	-308
Resultat Treårsbudget 2021-2023	156	161	166

Tabell 4. Resultatpåverkande förändringar mellan finansplan och treårsbudget, miljoner kronor.

Belopp i miljoner kronor och löpande priser.

	Region Östergötland		
	2021	2022	2023
Skatteintäkter	11 847	12 161	12 612
Generella statsbidrag och utjämning	2 328	2 392	2 319
Generella statsbidrag - läkemedel	1 430	1 452	1 473
Regionfullmäktiges intäkter	15 605	16 005	16 404
Regionstyrelsen	-1 048	-998	-998
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-13 564	-13 384	-13 384
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-1 014	-874	-874
Regionutvecklingsnämnden	-270	-265	-265
Summa Regionbidrag	-15 896	-15 521	-15 521
Finans-, pensionsförvaltning och övriga poster	589	-165	-387
Finansiella intäkter	120	115	110
Finansiella kostnader	-262	-273	-440
Summa finansiella poster	-142	-158	-330
Extraordinära poster			
Årets resultat	156	161	166

Tabell 5. Regionfullmäktiges budget, belopp i miljoner kronor och löpande priser.

8. Beslut

Regionstyrelsen föreslås tillstyrka regionfullmäktige BESLUTA

a t t anta strategiprogram för Region Östergötland 2020-2022,

a t t anta treårsbudget för 2021-2023 med fokusområden för 2021,

a t t fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2021-2023 enligt bilaga 4,

a t t uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2021 i enlighet med denna treårsbudget,

a t t i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 11 935 tkr (2021 års nivå) samt

a t t fastställa skattesatsen för 2021 till 11,55 kronor per skattekrona.

Bilaga 1 Region Östergötlands samlade verksamhet

Region Östergötland bedriver, ensam eller tillsammans med andra kommuner, landsting och/eller andra aktörer, verksamheter i privaträttslig form som stiftelser eller aktiebolag. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet vad gäller bildande av nya bolag ägda av Region Östergötland, dels ett långsiktigt behov av att pröva formerna för sitt engagemang i nu verksamma bolag och stiftelser.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodirektiv till stämmodombudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar Region Östergötlands koncernföretag¹ och de uppdragsföretag² där Region Östergötland är samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där Region Östergötland är intressent. Entreprenader där Region Östergötland inte har något deläggande redovisas endast i vad som framgår av figur 1.

Region Östergötlands koncernföretag

AB Östgötatrafiken

Region Östergötland är sedan den 1 januari 2012 då den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft ansvarig för all kollektivtrafik i länet. Östgötatrafiken blev i samband med detta också helägt av regionen. AB Östgötatrafiken är enligt ett uppdragsavtal ansvarig för upphandling och marknadsföring för lokal och regional linjetrafik med buss, spårvagn, tåg, viss skärgårdstrafik och för länsfärdtjänst i Östergötland.

TvNo Textilservice AB

TvNo Textilservice AB sköter all tvätt åt Region Östergötlands verksamheter. Bolaget bildades 1978 av landstingen i Östergötlands och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Region Östergötlands ägarandel är 49 procent.

Scenkonst Öst AB

2015 bildade Region Östergötland, Norrköpings och Linköpings kommuner bolaget för att driva de verksamheter som tidigare drevs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och Norrköpings Symfoniorkester AB. Syftet med att driva verksamheterna i bolaget är att skapa förutsättningar för förbättrade verksamheter, utökat samarbete och ett långsiktigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Bolaget startade sin verksamhet 2016 och Region Östergötlands ägarandel är 52 procent.

ALMI Företagspartner Östergötland AB

Region Östergötland äger bolaget till 49 procent och resterande 51 procent ägs av det statliga moderbolaget. Det övergripande målet för bolaget som bildades 1994, är att främja utveckling av konkurrenskraftiga små och medelstora företag och stimulera nyföretagande i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

AB Kinda Kanal

Bolagets uppgift är att bevara kanalen och att mot avgift hålla den öppen för trafik och driva därmed förenlig verksamhet. Syftet med regionens engagemang i bolaget är att som uppdragsgivare

¹ Region Östergötland är bestämmande eller har betydande inflytande - mer än 20 procentig röstandel (varav Dotterföretag > 50 procent, Intresseföretag 20-50 procent).

² Region Östergötland har inte betydande inflytande – mindre än 20 procents röstandel.

till bolagets verksamhet ha inflytande över de driftbeslut som fattas. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 47 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun och Kinda kommun.

Region Östergötlands uppdragsföretag

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Kommunalförbundets medlemmar är de sju landsting/regioner som innehar universitets-sjukhus, Landstinget i Uppsala län, Region Östergötland, Region Skåne, Stockholms läns landsting, Västertobottens läns landsting, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet bildades år 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strål-behandling. Verksamheten som bedrivs av Skandionkliniken i Uppsala startade 2015. Region Östergötlands andel uppgår till 14 procent.

Inera AB

Bolaget bildades 1999 med syfte att utveckla e-hälsotjänster för invånarna, på uppdrag av samtliga landsting/regioner. Genom samverkan med landsting och regioner har Inera utvecklat gemensamma lösningar för digitalisering. Landsting och regioner har ägt bolaget gemensamt och Östergötlands andel har varit 5 procent. I syfte att enklare kunna utveckla gemensamma lösningar som bidrar till att effektivisera verksamheter i både kommuner och landsting, övertog SKR Företag AB 97 procent av aktierna i bolaget under början av 2017 med avsikt att erbjuda kommunerna att förvärva fem aktier vardera. SKR Företags ägarandel kommer därefter att uppgå till strax över 50 procent. Region Östergötland äger nu fem aktier, motsvarande 1,6 promille.

Patientförsäkringen LÖF

Samtliga landsting/regioner, samt Gotlands kommun har ett gemensamt försäkringsbolag; Patientförsäkringen LÖF. LÖF åtar sig att enligt patientskadelagen lämna patient-skadeersättning för personskada som orsakats patient i samband med av försäkringstagaren i Sverige bedrivna hälso- och sjukvård. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Transitio AB

Transitio AB är ett samägt bolag av samtliga landsting/regionala kollektivtrafikmyndigheter. Bolagets uppdrag är att upphandla, finansiera och förse ägarna med tåg och reservdelar. Syftet är främst att minska ägarnas fordonskostnader samt säkerställa hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll. Bolaget bildades 1999. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Mälardalstrafik MÅLAB AB

Ansvaret för tågtrafiken i Östra Sverige är ett gemensamt ansvar mellan de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Stockholms län, Uppsala län, Västmanlands län, Sörmlands län, Örebro län och Östergötlands län. MÅLAB:s uppdrag är förvaltning och utveckling av regional tågtrafik. I uppdraget ingår förutom att förvalta nuvarande avtal samt utveckla tågtrafiken på kort sikt, även planering av tågtrafik i ett längre perspektiv. Region Östergötland äger 13 procent.

Samverkansprojektet E22 AB

Bolagets ska verka för en utbyggnad och upprustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg. Region Östergötland äger bolaget till 20 procent, övriga ägare är regionförbunden/ regionerna utmed väg E22, samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren.

Östsvenska Yrkehögskolan AB

Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkehögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet. Region Östergötland äger bolaget till 8,3 procent, övriga andelar ägs av 11 kommuner inom länet.

Skill Scandinavia AB

Bolagets verksamhet är att stödja arbetsgivare i privat och offentlig verksamhet genom dels direkt bemanning, rekrytering, utbildning och kompetensförsörjning. Bolaget ska även bidra till att bygga upp nödvändiga nätverk och arenor inom området. Region Östergötland äger bolaget till 4 procent, övriga ägare är Linköpings, Norrköpings och Motalas kommuner med 2 procent vardera, resterande 90 procent ägs av näringslivet i länet.

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg

Kommunalförbundets medlemmar är samtliga landsting/regioner. Kommunalförbundet bildas för att administrera och sköta uppdraget med ambulansflygplanverksamheten och överta befintligt samverkansavtal mellan de 21 landstingen/regionerna och Västerbottens läns landsting från den 1 januari 2016. Den ordinarie driftstarten beräknas till 2020. Region Östergötlands ägarandel uppgår till ca 4,5 procent.

Stiftelser och samordningsförbund

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum (Östergötlands museum)

Stiftelsen bildades 1983 av Landstinget i Östergötland, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Dess syfte är att inom länet bedriva och främja kulturminnes-vård och övrig museiverksamhet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och att hålla dem tillgängliga för allmänheten.

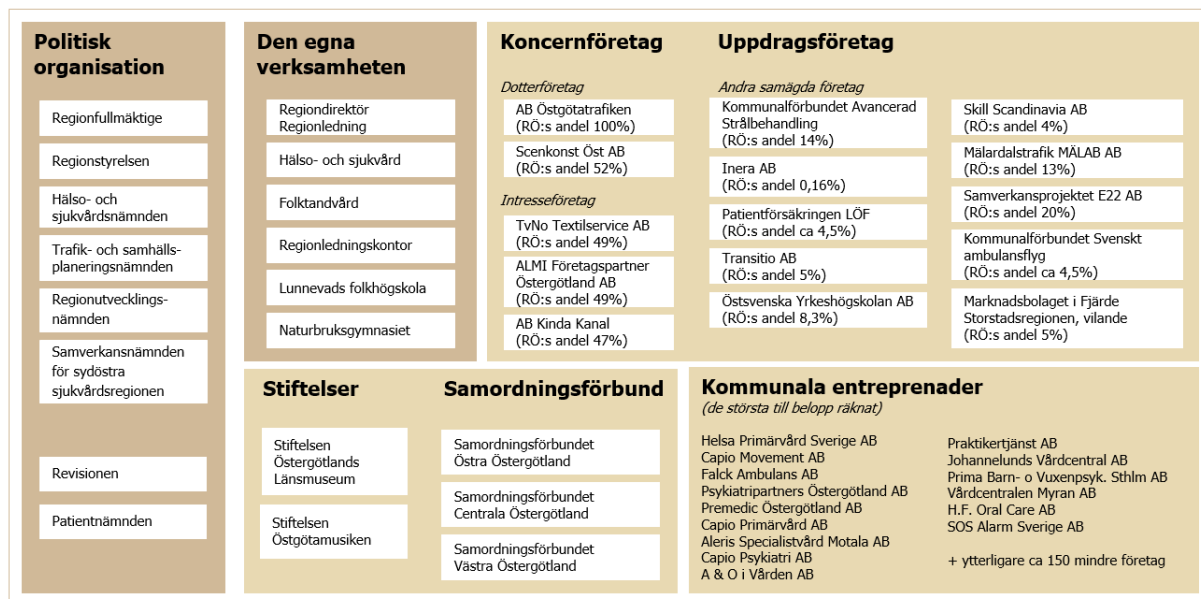
Stiftelsen Östgötamusiken

Stiftelsen bildades år 1987 av Landstinget i Östergötland med målsättningen att alla länets invånare ska kunna ta del av det regionala musikkivet. För att göra detta möjligt använder Östgötamusiken i första hand sina egna ensembler som är Östgöta Blåarsymfoniker, Östgöta Brasskvintett, Östgöta Blåsarkvintett samt Östgötabandet.

Samordningsförbund

Samordningsförbundet Östra Östergötland, Samordningsförbundet Centrala Östergötland och Samordningsförbundet Västra Östergötland.

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005-2009, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Region Östergötland. Samordningsförbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete. Fullmäktige antog år 2010 "Generella riktlinjer för finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet" som beskriver Region Östergötlands samlade strategi för samordningsförbunden. Dessa kan komma att revideras under budgetperioden.

Figur 1. Region Östergötlands samlade verksamhet under perioden 2021-2023 (enligt känd planering 2020-10-01).

Bilaga 2 Regionövergripande styrning

Ansvarsfördelningen

Region Östergötland är en demokratiskt styrd organisation där skiljelinjen mellan politikernas och verksamhetens uppgifter ska vara tydlig. Det är de förtroendevaldas uppgift att ange mål på kort och lång sikt, fördela resurserna och att följa upp resultaten i förhållande till de uppsatta målen.

Verksamhetens uppgift är att genomföra de insatser som krävs för att uppnå de mål som beslutats politiskt. Detta innebär att verksamhetens styrning har sin utgångspunkt i politiska beslut som kompletteras och förtydligas så att de kan genomföras på lokal nivå.

Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ och fastställer långsiktiga mål, skattesats och ekonomiska ramar för regionens verksamhet. Därutöver beslutar också fullmäktige om riktlinjer i viktiga principiella och strategiska frågor. Fullmäktige följer upp verksamheten genom delårsrapport och årsredovisning.

Regionstyrelsen, har tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, uppdraget att verkställa fullmäktiges beslut. I praktiken innebär ansvarsfördelningen i många fall att styrelse och nämnder arbetar mot samma mål men med olika utgångspunkter vilket kräver koordinering av styrprocesserna.

Regiondirektören leder den verkställande tjänstemannaorganisationen där regionens produktionsenheter är utförare och svarar för regionens egen produktion. Därutöver anlitas externa utförare.

Modell för verksamhetsstyrning

Region Östergötlands modell för verksamhetsstyrning har sin grund i målstyrning. Det innebär att politiken sätter den fleråriga riktningen för verksamheten i form av mål för mandatperioden. Målen ska beskriva vad Region Östergötland ska sträva efter för att tillhandahålla tjänster och utveckla de områden som regionen ansvarar för: hälso- och sjukvård inklusive tandvård, hållbar regional utveckling samt kollektivtrafik. De ger en bild av politikens ambitioner och inriktningar under mandatperioden.

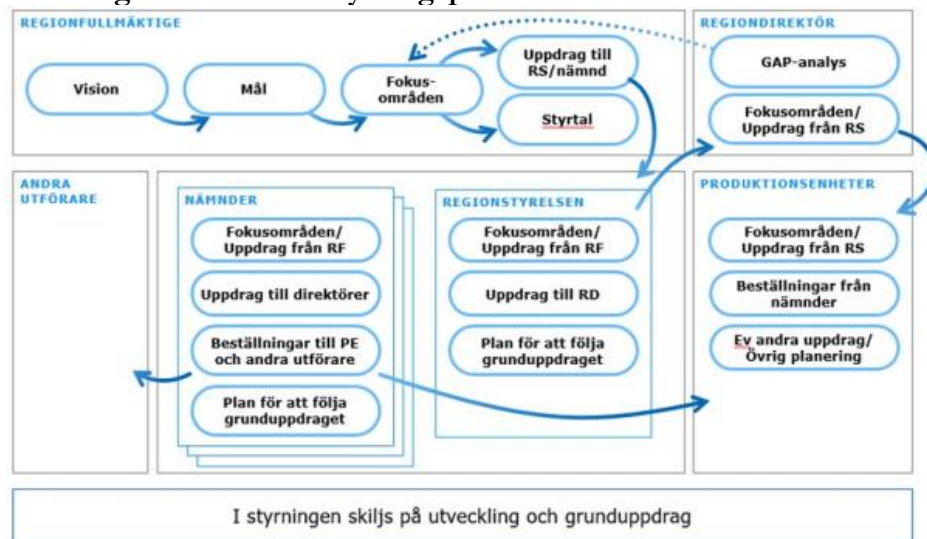
Styrningen skiljer på utveckling och på grunduppdrag.

- Utveckling innebär att den politiska styrningen ska ha fokus på strategiskt viktiga områden som fordrar en tydlig utveckling eller förflyttning.
- Grunduppdrag relaterar till alla de uppdrag, lagar, regler och policys som Region Östergötland har att förhålla sig till. Dessa utgör plattformen som all Region Östergötlands verksamhet baseras på. Grunduppdraget beskrivs i Region Östergötlands reglemente.

Behovsstyrning

Region Östergötlands modell för att styra resurser till hälso- och sjukvårdens verksamheter utgår från invånarnas behov. För att få en bredare bild av invånarnas behov inom olika områden, ger hälso- och sjukvårdsnämnden varje år uppdrag till behovsberedningar. Beredningarnas arbete omformuleras därefter till uppdrag och läggs in i överenskommelser, avtal och regelbok - med eventuell resurstilldelning.

Den årliga verksamhetsstyrningsprocessen

Planeringsprocessen innehåller ett antal dokument som utgår från regionfullmäktige och sedan bryts ned till verksamhetsnivå. En beskrivning av dessa följer nedan.

Strategiprogram för Region Östergötland

Strategiprogram för Region Östergötland beskriver vision samt de politiska målen för mandatperioden och beslutas av regionfullmäktige vart fjärde år.

Treårsbudget med fokusområden

Regionfullmäktiges treårsbudget med fokusområden är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. I och med detta tar fullmäktige beslut om budget, skattenivå och ramar för styrelse och nämnder. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden. I budgeten ska även anges en plan för verksamheten under budgetåret och mål och riktlinjer relaterat till god ekonomisk hushållning. I Treårsbudget med fokusområden beskrivs planen för verksamheten som fokusområden, specifika för budgetåret. Fokusområdena mynnar ut i uppdrag till nämnderna och styrelsen och ett antal styrtal.

Planeringsförutsättningar

I planeringsförutsättningar görs en uppföljning och sammanställning av nuläge som utgår från målen i Strategiprogram för Region Östergötland, Regional utvecklingsstrategi för Östergötland och andra omvärldsfaktorer. Sammanställningen mynnar ut i en GAP-analys och resulterar i regiondirektörens rekommendationer på fokusområden som politiken bör inkludera i nästkommande Treårsbudget med fokusområden. Planeringsförutsättningar tas fram varje år inför budgetprocess.

Årsplaner och budget för nämnder och styrelse

Årsplanerna syftar till att systematisera nämndernas och styrelsens arbete med att, i enlighet med kommunallagen, säkra att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I de årliga budgetarna beskrivs nämndens och styrelsens budget utifrån beslutade ramar i regionfullmäktiges treårsbudget.

Intern styrning och kontroll – internkontrollplan för nämnder och styrelse

Internkontrollplan upprättas årligen för nämnder och styrelse.

Nämndernas beställningar

Beställningarna syftar till att formalisera nämndernas uppdrag till interna eller externa utförare.

Regionstyrelsens uppdrag till regiondirektören

Uppdrag till regiondirektören syftar till att formalisera styrelsens ägarstyrning av Region Östergötlands verksamhet under året. Regionstyrelsens uppdrag till regiondirektören ges årligen, som en del i regionstyrelsens årsplan.

Verksamhetsplaner för produktionsenheter

Produktionsenheternas verksamhetsplaner inklusive årsbudget utgår från den regionövergripande styrningen, där beställningar och uppdrag från nämnder och regionstyrelsen konkretiseras. Verksamhetsplaner för produktionsenheter genomförs årligen.

Bilaga 3 Resultaträkning (fullfondering)

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Koncernen		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Verksamhetens intäkter	4 031	4 143	4 277	4 931	5 093	5 277
Verksamhetens kostnader	-18 458	-18 919	-19 245	-19 268	-19 779	-20 155
Avskrivningar	-880	-910	-940	-960	-990	-1 020
Verksamhetens nettokostnader	-15 307	-15 686	-15 908	-15 297	-15 676	-15 898
Skatteintäkter	11 847	12 161	12 612	11 847	12 161	12 612
Generella statsbidrag och utjämning	2 328	2 392	2 319	2 328	2 392	2 319
Generella statsbidrag - läkemedel	1 430	1 452	1 473	1 430	1 452	1 473
Verksamhetens resultat	298	319	496	308	329	506
Finansiella intäkter	120	115	110	120	115	110
Finansiella kostnader	-262	-273	-440	-272	-283	-450
Resultat efter finansiella poster	156	161	166	156	161	166
Extraordinära poster						
Årets resultat	156	161	166	156	161	166

Bilaga 3 Kassaflödesanalys (fullfondering)

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Koncernen		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	156	161	166	156	161	166
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 1)	1 545	1 706	1 817	1 634	1 796	1 907
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-587	-606	-625	-597	-616	-635
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 114	1 261	1 358	1 193	1 341	1 438
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-20			-20		
Ökning/minskning förråd och varulager	20	20	20	20	20	20
Ökning/minskning kortfristiga skulder	210	205	197	210	195	224
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 324	1 486	1 575	1 403	1 556	1 682
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 800	-1 750	-1 750	-1 842	-1 820	-1 857
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Ökning långfristiga fordringar	-24			-24		
Förvärv av finansiella tillgångar						
Avyttring av finansiella tillgångar	500	264	175	500	264	175
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 324	-1 486	-1 575	-1 366	-1 556	-1 682
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån						
Amortering av skuld						
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	0	0	0	0
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	0	0	0	37	0	0
Likvida medel vid årets början	2	2	2	3	40	40
Likvida medel vid årets slut	2	2	2	40	40	40
Not 1 Justering för ej likviditetspåverkande poster						
Avskrivningar/nedskrivningar	880	910	940	960	990	1 020
Gjorda avsättningar pensioner	785	911	987	794	921	997
Övriga avsättningar						
Orealiserade kursförändringar	-120	-115	-110	-120	-115	-110

Bilaga 3 Kassaflödesanalys (fullfondering)

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Maskiner och inventarier

Materiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Summa anläggningstillgångar

Omsättningstillgångar

Förråd m m

Fordringar

Kortfristiga placeringar

Kassa och bank

Summa omsättningstillgångar

Summa tillgångar

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Eget kapital

Årets resultat

Övrigt eget kapital

Summa eget kapital (not 1)

Avsättningar

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Andra avsättningar

Summa avsättningar

Skulder

Långfristiga skulder

Kortfristiga skulder

Summa skulder

Summa eget kapital, avsättningar och skulder

Not 1) därav: rörelsekapital

anläggningskapital

Panter och ansvarsförbindelser:

Övriga ansvarsförbindelser

Region Östergötland

2021 2022 2023

Koncernen

2021 2022 2023

102 102 102

8 600 8 720 8 830

3 954 4 674 5 374

12 554 13 394 14 204

126 126 126

12 782 13 622 14 432

220 200 180

1 220 1 220 1 220

4 693 4 544 4 479

2 2 2

6 135 5 966 5 881

18 917 19 588 20 313

2021 2022 2023

156 161 166

995 1 151 1 312

1 151 1 312 1 478

1 266 1 427 1 593

13 718 14 024 14 386

24 24 24

13 742 14 048 14 410

15 15 15

4 009 4 213 4 410

4 024 4 228 4 425

18 917 19 588 20 313

2 126 1 753 1 471

-975 -441 7

120 120 120

102 102 102

8 600 8 720 8 830

4 828 5 518 6 225

13 428 14 238 15 055

96 96 96

13 626 14 436 15 253

220 200 180

1 300 1 300 1 300

4 693 4 544 4 479

40 40 40

6 253 6 084 5 999

19 879 20 520 21 252

2021 2022 2023

156 161 166

1 110 1 266 1 427

1 266 1 427 1 593

1 266 1 427 1 593

13 729 14 035 14 397

38 38 38

13 767 14 073 14 435

515 515 515

4 331 4 505 4 709

4 846 5 020 5 224

19 879 20 520 21 252

1 922 1 579 1 290

-656 -152 303

287 287 287

MED KRAFT ATT FÖRÄNDRA OCH FOKUS PÅ DET VÄSENTLIGA

STRATEGIPROGRAM FÖR
REGION ÖSTERGÖTLAND 2020-2022

Förslag från (M) och (KD)
till regionstyrelsen 2020-11-11

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland.....	3
1.1 Ansvar i en osäker tid.....	3
1.2 Långsiktig hållbar ekonomi	3
1.3 Attraktiv arbetsgivare	4
2. Hälso- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet.....	5
2.1 Vårdkrisen måste vändas	5
2.2 Enkelt att få vård i rätt tid	5
2.3 Effektiv och nära vård.....	5
2.4 Sjukvård av hög kvalitet.....	6
2.5 Öka digitaliseringstempot	6
2.6 Bra och jämlik hälsa för alla	6
3. Ett attraktivt Östergötland.....	8
3.1 Dynamiskt näringsliv.....	8
3.2 Strategisk kompetensförsörjning	8
3.3 Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken	8
3.4 Regional kultur som når många	9
3.5 Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation	9
3.6 Attraktiv region att besöka och flytta till.....	9
3.7 En hållbar region i framkant	9

1. Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland

1.1 Ansvar i en osäker tid

Coronapandemin har slagit hårt mot hela världen, mot Sverige och mot Östergötland. Aldrig har osäkerheterna varit så stora, och förutsättningarna varit så dåliga, som nu i pandemins spår. Vården har varit satt under hård prövning i arbetet att vårda Covid-19-patienter och för att rädda liv. Många människor har fått sin vård uppskjuten, vilket gör att redan långa vårdköer växt ännu mer.

Människor som har blivit av med sina jobb går nu en osäker framtid till mötes, samtidigt som företagare kämpar för att hålla verksamheten – kanske sitt livsverk – vid liv. Osäkerheten är mycket stor kring hur skatteintäkterna kommer att se ut kommande år.

Krisberedskapen har i allra högsta grad satts på prov under pandemin. Moderaterna och Kristdemokraterna har sedan tidigare drivit att Region Östergötland behöver se över och stärka sin krisberedskap och kontinuitetsplanering. Det arbetet behöver intensifieras, med lärdomar och erfarenheter från Coronapandemin.

Det finns också ljusglimtar i pandemins spår, inte minst en kraftfull innovationsutveckling. Det som tidigare tog månader och år att genomföra har nu gått på några veckor. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt. Det har också skett samverkan över gränser på ett helt annat sätt än tidigare, vilket är något att arbeta vidare med i ordinarie struktur.

Nu gäller det att få Östergötland på fötter igen. Det är nu det krävs politiskt ledarskap mer än någonsin. Det är också nu det krävs mod att förändra och det är nu det krävs fokus på det väsentliga.

1.2 Långsiktig hållbar ekonomi

För att kunna upprätthålla en god verksamhet krävs en långsiktigt hållbar ekonomi. Region Östergötland har under flera år haft en allt för hög kostnadsutveckling i förhållande till intäkterna. Det har medfört stora underskott i den sjukvårdande verksamheten, den utvecklingen måste brytas.

Det ekonomiska ansvaret innebär att säkerställa att Region Östergötland har en god ekonomi på lång sikt. En ekonomi som är hållbar över tid präglas av medvetna beslut om anpassningar för att möta framtida förändringar. Framtiden medför stora utmaningar i och med ökade behov och möjligheter i form av innovationer. Genom att skaffa sig kunskap om ekonomiska svagheter och styrkor kan agerande idag leda till en mer hållbar situation i framtiden.

Region Östergötland ska förvalta skattemedlen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt för att bedriva hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Detta gäller oavsett om verksamheten bedrivs i regionens regi eller av privata entreprenörer. Den geografi och demografi som Östergötland har innebär att vi bör kunna ligga på en låg skattenivå. Region Östergötland ska på sikt ha en skattesats som ligger på den nedre fjärdedelen i landet. Skatten ska, så snart det är möjligt, sänkas.

1.3 Attraktiv arbetsgivare

Region Östergötland ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare där många vill arbeta, studera och forska. Strukturerade och väl fungerande karriärmodeller ska bidra till att verksamhetens mål uppnås och till medarbetarnas kompetensutveckling genom yrkeslivet. Lönerna ska vara jämställda och konkurrenskraftiga, individuellt satta och påverkbara för en stark löneutveckling. En tydlig strategi behövs också för att öka möjligheten för särskilt yrkesskickliga till en lönekarriär över tid. Oskäligena löneskillnader mellan män och kvinnor ska inte finnas.

I strävan att säkra bemanningen för framtiden måste Region Östergötland som arbetsgivare beakta att den nya generationen medarbetare har andra värderingar än de äldre och därför gör andra prioriteringar i sina liv. Regionen måste även se till att göra arbetslivet hållbart så att man orkar arbeta ett helt yrkesliv.

Ett väl fungerande ledarskap är nyckeln till en väl fungerande organisation. Region Östergötland har sedan länge ett väl utvecklat arbete med ledarskapsutbildningar och stöd till chefer och ledare, men det behöver utvecklas och samlas tydligare. De stora förändringar som Region Östergötland har genomgått, både genom att just bli en region, men också all den förändring som sker i vården – både i Östergötland och i Sverige som helhet – kräver ett gemensamt fokus på ledarskap i hela organisationen. Därför behövs både utveckling av dagens chefer, men också av morgondagens. Vi vet hur centralt bra ledarskap är för en bra verksamhet och vi vet också vad motsatsen kan betyda. Det är därför extra viktigt att göra rätt från början även när det handlar om ledarskap. Ledarskapet i en politiskt styrd organisation som Region Östergötland börjar just i politiken, därför bör även de politiska ledarna involveras.

Ansvar och befogenheter ska följas åt och vara så decentraliserade som möjligt i regionens verksamheter. Beslut ska tas så patientnära som möjligt. Region Östergötland ska tillvarata medarbetarnas idéer, uppmuntra till ansvarstagande och skapa delaktighet. Delaktighet bidrar till förståelsen för utvecklingsprocesser och för vad som krävs av var och en för att uppnå mål och arbeta för ständiga förbättringar. Delaktighet är nödvändigt för såväl medarbetarnas välbefinnande, som organisationens effektivitet.

2. Hälso- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet

2.1 Vårdkrisen måste vändas

Från att ha varit bland de bästa i landet, både vad gäller tillgänglighet till vården och ekonomi, pekar kurvorna sedan flera år tillbaka dramatiskt åt fel håll. Den utvecklingen måste brytas – och det är bråttom.

Östgötarna ska kunna lita på att få rätt vård, i rätt tid, när man behöver den. Vi ser dessvärre att vårdens kostnader ökar i en takt som inte är hållbar, detta samtidigt som produktiviteten sjunker.

Vi tror inte att det finns några enkla eller snabba lösningar att vända utvecklingen. Vi tror heller inte att sjukvårdens problem främst är ekonomiska, utan vi tror istället på reformer som löser de organisatoriska systemfel som drabbar patienter i form av långa köer och medarbetare i form av dålig och stressig arbetsmiljö.

2.2 Enkelt att få vård i rätt tid

Sättet att kontakta vården har snabbt förändrats. Från att tidigare mest ha handlat om att ringa och vänta i telefonköer väljer nu allt fler att ha sin första vårdkontakt digitalt. Man ”googlar” sina symptom eller loggar in sig på en digital app för att få kontakt med vården, eller så ringer man exempelvis 1177. Man vet oftast inte var den läkaren eller sköterskan befinner sig, det är heller inte det viktiga. Att få ett snabbt svar på vad som är orsaken till problemet, eller att få ett recept eller ett intyg skrivet är det som är relevant. Det här ställer stora krav på vilken service och vilka tjänster som vården i Östergötland kan leverera. Vi vill att alla ska ha möjlighet att få kontakt med vården snabbt, oavsett om det handlar om digitala besök i form av videosamtal eller chatt, ett telefonsamtal eller ett besök på vårdcentralen eller sjukhuset.

De allra flesta har fortfarande sin första vårdkontakt med primärvården, det är därför extra viktigt att det är enkelt att komma i kontakt med sin vårdcentral, oavsett om man ringer, besöker eller använder sig av någon webbtjänst. Primärvården bör erbjuda flera och flexibla lösningar såsom ökade öppettider, kvälls- eller helgtider eller kontakt via telefon/internet. Var man än befinner sig ska man via digitala tjänster kunna ha kontakt med just sin vårdcentral, som känner patienten bäst och på det sättet kan behålla kontinuiteten i vården.

2.3 Effektiv och nära vård

För att sjukvården i framtiden ska kunna möta de demografiska förändringarna, använda kompetensen och andra resurser på rätt sätt och samtidigt klara medborgarnas krav och förväntningar behöver vården komma närmare medborgarna.

En god och nära vård ska bidra till en jämlik hälsa, med ett hälsofrämjande och proaktivt förhållningssätt som grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit mellan patienten och vården. Patientens upplevelse är central för vad som ska definieras som nära.

Nära vård innebär att vården och omsorgen ska ges nära befolkningen och, när så krävs, koppla samman resurser från kommuner, primärvård, rehabilitering, habilitering, tandvård och sjukhus utifrån individens behov med syfte att ge en god och sammanhållen vård och omsorg.

Primärvården får en stärkt roll i att koordinera och samordna vården runt den enskilde patienten. Att utveckla den nära vården handlar dock inte enbart om att tillföra resurser till vårdcentralerna. Utan också om att utveckla mobila team, avancerad hemsjukvård, den kommunala omsorgen och hemsjukvården, digitala tjänster, stöd till avancerad egen vård och olika typer av nära mottagningar som familjecentraler och ungdomsmottagningar.

2.4 Sjukvård av hög kvalitet

Hälso- och sjukvården i Region Östergötland ska bedrivas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Vetenskaplig evidens ska eftersträvas där sådan finns, så att vården med hänsyn till resursåtgång leder till hälsovinst. Vårdens inriktning ska vara personcentrerad, där individens behov står i centrum.

Länets tre stora sjukhus i Linköping, Norrköping och Motala, ska erbjuda akutsjukvård, öppen dygnet runt, med hög tillgänglighet och stor patientsäkerhet.

Regionen ska bedriva en universitetssjukvård av hög klass, i nära samverkan med sjukvårdsregionen och med Linköpings universitet. Det ska vara internationellt slagkraftig klinisk och transnationell forskning, med mötet mellan människa och teknik och samhällsnytta som ledord. Utvecklingen av universitetssjukvården är helt nödvändig för att kunna möta nivåstruktureringen av den högspecialiserade vården.

All verksamhet, oavsett storlek eller driftsform, ska hålla en hög vårdkvalitet. Det kräver en ständig utveckling av sjukvården. Vi vet att verksamheter som arbetar med både forskning och utbildning utvecklas i högre grad. Idag finns forskning och utbildning över hela länet och vi ser att man kan fortsätta att utveckla detta ytterligare.

Region Östergötland ska vara en ledare för regionala innovationsinsatser, med hälso- och sjukvården som hävstång, för snabb tillväxt och innovation inom life science-området.

2.5 Öka digitaliseringstempot

Coronapandemin har medfört en kraftfull innovationsutveckling i den svenska hälso- och sjukvården. Det som tidigare tog månader och år att genomföra har under krisen gått på några veckor. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt, vilket visar att det finns en enorm potential som inte har nyttjats. Digitala verktyg och digitala vårdbesök ska vara en naturlig och integrerad del av hälso- och sjukvården, där individens behov står i fokus istället för organisationens.

Digitalisering innebär stora möjligheter till kvalitetsförbättringar och effektiviseringar i hälso- och sjukvård, men kräver också säkra anpassningar av styrsystemet. Regionens ersättningsmodeller är i otakt med utvecklingen. Det behövs incitament för vårdgivarna att ge en sammanhållen och förebyggande vård över digitala och fysiska gränser, utan att uppmuntra till överutnyttjande.

2.6 Bra och jämlik hälsa för alla

En bra och jämlik hälsa är en av de viktigaste faktorerna för hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Omvänt finns ett samband genom att människors hälsa påverkas positivt om det finns möjlighet till bra utbildning och egen försörjning för alla. Sjukvården har här en särskilt viktig roll att förebygga ohälsa genom råd och information. Därutöver måste vården och omsorgen vara sammanhållen för att individen ska vara medskapare i sin hälsoutveckling i syfte att stärka den enskildes egenmakt över sin egen hälsa och sjukdom.

För att skapa en god hälsa och livskvalitet gäller det att vården ger samma chanser till alla, oavsett var man bor eller vem man är. Idag finns skillnader exempelvis i behandlingsmetoder, förskrivning av läkemedel och tillgänglighet. Genom att vården och regionen tydligare följer upp, analyserar och agerar kan dessa onödiga skillnader minska och fler få chansen till en god hälsa och livskvalitet.

De stora folksjukdomarna och de flesta kroniska sjukdomar är möjliga att förebygga genom att påverka ohälsosamma levnadsvanor. Riktat hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete är en förutsättning för att minska sjukligheten i befolkningen och behovet av vårdinsatser i ett längre perspektiv. Att anstränga sig och göra vad man kan för att ta hand om sin hälsa innebär att den som verkligen har behov av vård kan få det snabbare.

3. Ett attraktivt Östergötland

3.1 Dynamiskt näringsliv

Ett dynamiskt och välmående näringsliv är en grundsten för en attraktiv region. Det är genom fler företagare och växande företag som fler jobb växer fram. Genom en välfungerande tillväxt kan vi också satsa ytterligare resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten och livskvaliteten.

Vi vill fortsatt bygga på de styrkeområden som finns i regionen och på de innovativa arenor som visat sig så framgångsrika, ex. AI, visualisering, avancerade material och logistik. För att kunna ta ytterligare kliv framåt, inte minst när det gäller större nationella och internationella program, krävs en stark infrastruktur för innovation i regionen.

Genom tydliga strategier och genom att bidra till samverkan och mötesarenor kan Region Östergötland skapa förutsättningar för utvecklingen av näringslivet i hela länet. Det är viktigt med insatser som främjar positiva attityder till entreprenörskap hos unga.

3.2 Strategisk kompetensförsörjning

Att ha en utbildning och ett arbete är några av de viktigaste faktorerna för en god hälsa. Vi vet även att kompetensförsörjning är en grundförutsättning för en bra näringslivsutveckling. Region Östergötland ska därför arbeta aktivt med att skapa bättre matchning på arbetsmarknaden, med särskilt fokus på unga och nya svenskar. Detsamma gäller satsningar inriktade på det befintliga näringslivet, i synnerhet de små och medelstora företagen.

För att uppnå en långsiktigt god tillgång på arbetskraft, med rätt kompetens, är det ytterst angeläget att regionen etablerar ett starkare samarbete mellan kommuner, universitet, bildningsförbund och andra utbildningsanordnare.

Yrkeshögskolan är en snabb väg för många att komma i arbete och en viktig väg för arbetsgivare att hitta medarbetare som har ett kvalificerat yrkeskunnande. Det regionala samarbetet kring vuxnas utbildning behöver förstärkas.

3.3 Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken

Kollektiv pendlingstrafik ökar när infrastruktur och trafikupplägg ger resenärerna god möjlighet till mobilitet. Då antar resenärerna den möjligheten. Vi vet också att befolkningen idag i Sverige, om möjligt, väljer sin bostadsort efter var man trivs och vill sätta sina rötter. Effekten av detta kan bli att behöva pendla för att ta sig till jobb, studier och fritidsintressen. Det offentliga måste då möta upp detta behov för att vara attraktiva i ett modernt samhälle. Med en väl fungerande infrastruktur och goda resmöjligheter binder vi samman länet och ökar vår arbetsmarknadsregion.

3.4 Regional kultur som når många

Region Östergötland är en viktig aktör för den regionala kulturen så som finansiär av länets främsta kulturinstitutioner och delar av det fria kulturlivet i Östergötland. I konkurrensen mellan städer och mellan regioner är kulturen, liksom större idrottshändelser, viktig. Ett rikt kulturliv i Östergötlands gör det attraktivt för företag och medborgare att flytta hit.

Att ta del av kulturlivet, som publik eller genom eget utövande, är för många en väsentlig del i den personliga utvecklingen. Det är också viktigt att begreppet kultur inte bara rymmer det utbud av musik, teater och utställningsverksamhet, som traditionellt har ett omfattande offentligt stöd, utan även inkluderar nyskapande, experimentell verksamhet och ungdomskulturens olika former, inte minst för att förbättra möjligheterna till eget skapande på likvärdiga villkor för flickor och pojkar. Region Östergötland har därför en nyckelroll i att främja ett högkvalitativt kulturbud i hela regionen.

3.5 Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation

För att stärka folkhälsan hos östgötarna behövs det bra möjligheter till friluftsliv och rekreation. Därför ska Region Östergötland aktivt arbeta med att ge förutsättningar för företag, organisationer, föreningar och kommuner att kunna starta och utveckla olika verksamheter inom natur- och friluftsområdet samt aktivt arbeta för att öka invånarnas kunskap om natur- och kulturmiljö. Region Östergötland ska vidare arbeta för att utveckla vandringsleden Östgötaleden, i samverkan med länets kommuner och de föreningar som ansvarar för ledens skötsel.

3.6 Attraktiv region att besöka och flytta till

Region Östergötlands attraktivitet påverkar in- och utflyttning, invånarnas självbild, företagsetablering och besöksnäringens möjligheter. Att verka för en växande besöksnäring är strategiskt angeläget för den samlade regionala utvecklingen. Konkurrensen om nationell och internationell uppmärksamhet är stark.

I Östergötland och i regionens omedelbara närhet finns några riktigt starka nationella besöksmål, däribland Kolmårdens Djurpark, Göta Kanal och Astrid Lindgrens Värld. Region Östergötland bör också, i samverkan med kommuner, främja ytterligare externa etableringar av familjeinriktade besöksmål i Östergötland.

Ett annat sätt att synas och få uppmärksamhet – i syfte att göra regionen mer känd – är att etablera fler återkommande arrangemang som lockar många besökare, utöver de som redan finns. Det kan handla om kultur, idrott, mässor, konferenser och annat som kan knytas an till regionens identitet. Besökare i vårt län som får positiva upplevelser bidrar till att sprida bilden av en attraktiv region.

3.7 En hållbar region i framkant

Hållbarhetsperspektivet ska genomsyra hela Region Östergötlands arbete och verksamheter. Det handlar om en balans mellan miljöhänsyn, ekonomi och sociala frågor.

Region Östergötland ska vara ett föredöme i miljöarbetet, bland annat genom att minska vårt avfall och genom hållbara investeringar och byggnationer, med positiva effekter för regionens ekonomi och miljö.

Vi ska stödja satsningar som främjar produktion av förnybar energi, vilket gör vår region mer robust mot förändringar i omvärlden. Det skapar i sin tur goda livsvillkor även för framtiden. FN:s Agenda 2030 ska vara vägledande i Region Östergötlands hållbarhetsarbete.